

Redacțiunea, Administrațiunea,
și Tipografia
Brașov, piața mare Nr. 30.
Se acceptă subscripțiunile la se-
rămintele.
INSCRIERE se primesc la Admi-
nistrațiunea în Brașov și la ur-
mătoarele Birouri de anulări:
în Viena: M. Dvies, Heinrich
Schalk, Rudolf Moser, A. Oppel;
Nachfolger: Anton Oppel, J.
Dannberg, în Budapesta: A. V.
Goldberger, Eckstein, Bernat; în
București: Agenția Havaș, Suc-
cursale de Roumanie; în Ham-
burg: Karoly de Liebmans.
Prețul inserțiilor: o serie
garmond pe o coloană 8 or. și
30 cr. timbru pentru o publi-
care. Publicări mai dese după
tarifă și învoială.
Reclame pe pagină a 8-a o
serie 10 or. sên 80 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

(NUMER DE DUMINECĂ 29)

„Gazeta” iese în săptămână.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe șase luni
6 fl., pe trei luni 3 fl.
N-rii de Duminecă 2 fl. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 franci.
Se prenumără la toate oficiile
postale din țară și din afară
și la dd. colectorii.
Abonamentul pentru Brașov
administrațiunea, piața mare,
Târgul Inului Nr. 30 etagiu
I.: pe un an 10 fl., pe șase
luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 cr.
Cu dușul în casă: Pe un an
12 fl., pe 6 luni 6 fl., pe trei luni
3 fl. Un exemplar 5 cr. v. u.
șeu 16 bani. Atât abonamen-
tele cât și inserțiile sunt
a se plăti înainte.

Nr. 160.—Anul LIX.

Brașov, Sâmbătă, 20 Iulie (1 August)

1896.

Din cauza sfintei sărbători țiarul nu va
apăre până luni seara.

Dreptatea la Bělgrad.

Nu vorbim de Bělgradul, des-
pre care s'a făcut atâta vorbă, de
când cu batjocurirea steagului un-
guresc.

Vorbim despre Alba-Iulia, capi-
tala de odinioară a nefericitului nos-
tru Ardeal, care în limba poporului
nostru și astăzi se numește Bělgrad,
un loc pentru noi de amintiri falnice
dér și dureroase.

În timpul din urmă Alba-Iulia
a ajuns vestită prin nesfârșitele pro-
cese politice, ce se desfășură înaintea
tribunalului din acest oraș.

Cel mai nou din aceste procese
s'a pertractat înainte numai cu câte-
va zile.

Acușat au fost învățătorul și
preotul român din comuna Türr de
lângă Blășiu.

Procesul acesta se trăgănește
acum de trei ani și ce credeți, că
au păcătuit acești omeni, ca trei ani
de zile să fiă purtați pe la judecăți,
hărțuiți și chinuiți cu cercetări de
tot felul, cari au ajuns să fiă obici-
nuite la noi, mai ales dela procesul
Memorandului încóce?

Învățătorul George Fagărășan
a fost învinuit, că a învățat pe co-
riștii săi să cânte cântece „agitato-
rice”, cari se ăice, că ar stérni ura
împotriva Maghiarilor, ér preotului
Ioan Pop Pécuarariu i-s'a băgat vină,
că a suferit să se cânte asemenea
cântări.

Cântecele, cari au pus în miș-
care pe gendarmii și procurorii un-
guresci sunt cântece, ca „Deșteptă-te
Române”, „Sus opincă”, „O tu fiică de
român”, și „Strigă Bărnuțiu la Sibiu,
că Ardealul nu-i pustiu”, cântece, cari
s'au cântat mereu și trăesc în graiul
poporului din timpul redeșteptării
nóstre naționale încóce.

Dacă dușmanilor libertății nu le
plac aceste cântece naționale ale

nóstre, nu ne mirăm, căci amar îi
dóre și numai la gândul, că Româ-
nii nu mai este ađi iobagiul, care
era oprit prin lege să méréă la
scólă, precum și la gândul, că or
cât de intețită și îndrăcită ar fi pri-
gonirea lui națională, el deșteptat
odată la viață românească, nu va mai
putea fi adus nici-odată în starea de
amortire de mai înainte.

De ceea ce însă ne mirăm și
trebuie să ne mirăm este, cum din
chiar senin vine de-odată procurorul
unui stat, ăis constituțional și liber,
să céré osindirea unor pacinici ce-
tățeni pentru-că au cântat ori au
suferit să se cânte nisce poesii, cari
tot-deuna, chiar și sub stăpânirea
nemțescă absolutistă, au fost permise
și nici sub stăpânirea de față nu au
fost nici-odată și nu sunt nici ađi oprite.

Dovada cea mai bătătoare la
ochi pentru acesta este faptul, că
procurorul, ca să pótă făuri învinui-
rea de „agitare” în contra numiților
acușat, a susținut înaintea tribuna-
lului, că prin cântarea acelor poesii
au fost ațitați Ungurii din comuna
Türr, așa că mai târziu — póte și
o lună-două după producțiunea cor-
ului — doi bețivi, unul Român și
altul Ungur, încăierându-se în cărci-
umă, s'au luat la bătaia și Româ-
nii fiind mai tare l'a bătut pe Un-
gur de l'au stins.

S'a dovedit, că Ungurul a în-
ceput cérta la cărciumă, și că preot-
ul și învățătorul român nici că au
visat de această ciocnire a acelor ame-
țiti de veninosul rachiu jidovesc.

Ca să scape însă și din acesta
încercătură, procurorul a făcut-o încă
și mai bôcănă susținând, că „pu-
péză pe colac”, că, veđi Dómne,
Ungurii din sat, cari mai că nici nu
mai știu unguresce și au crescut tot
cu „Deșteptă-te Române” ca și con-
sătenii lor Români, au fost cuprinși
de gróză la auđul acelu cor înflo-
rător și li-s'a năzărît, că Români
vor să năvălescă asupra lor cu fier

și foc în ziua de 3/15 Maiu, aniversa-
rea mării adunări naționale dela
1848.

Êtă apucăturile, de care se fo-
loșesc procurorii, pentru-ca să bage
spaimă și teróre între Români, ca
să nu mai cuteze să și cânte nici
cântecele lor românești.

Procurorul din Alba-Iulia ș'a
veđut o dorință împlinită.

Cu tóte, că numiții acușat s'au
purta bərbătesce și au fost apérați
cu multă cunoștință de cauză de
cătră advocații lor, tribunalul i-a
condamnat, ba încă li-a dictat una
din cele mai grele osende, din câte
s'au dat în anii din urmă.

Dorința de căpeteniă însă nu
se va împlini. Cântarea românească
nu va amuți în văile și munții țerei
nóstre, până ce mama română își va
adormi pușorii săi cu versul dulce
românesc.

Acum rămâne însă să mai ve-
dem, decă nu cum-va și dorința
cea dintăi a procurorului, de a-i
vedé ajunși în temniță pe acușat, va
fi nimicită.

Acușatii adecă au apelat la Ta-
bla regescă și acesta la rândul ei
va trebui să se întrebe, decă e cu
putință ca cine-va să fiă osindit la
pedepse așa de grele, pentru că a
cântat cântece, cari nu erau oprite,
și éráși decă cine-va póte fi jude-
cat, pentru-că a ascultat numai acele
cântări și nu ș'a astupat urechile?

Vom vedé, decă la Clușiu, ér
în instanța din urmă la Pesta, „drep-
tatea” va fi aceeași ca și la Bělgrad!

Contra mileniului.

Din incidentul conferenței antima-
ghiare ținute în Paris, cetățenii slovaci
din Theisholz, despre cari „Pest. Ll.” ăice
că ar fi panslavi încarnați, trimiseră la
adresa arangiatorilor congresului urmă-
torea telegramă: „Aprobăm planurile vóstre,
aderăm la mișcare, și vă manifestăm sim-
patia noastră. Decă preponderanța maghiară
nu ne permite să ne jucăm liberi rolul

nostru în patriă, cu bucurii folosim oca-
siunea de-a aduce plângerile nóstre înaintea
lumei. Dumneđu se binecuvinte nisuintele
vóstre, cu cari voi încercați în mod nobil
de-a lumina și informa străinătatea asupra
servituii spirituale și corporale, pe care o
îndurăm fără de vina noastră. Probabil, că
lumea înțelegând starea în care ne aflăm,
va contribui la salvarea noastră, manifes-
tându-ne simpatia ei!”

Celebrul scriitor german Rosegger,
scrie în revista „Heimgarten” asupra espo-
ziției milenare următoarele: „Încă nimeni
nu s'a purtat atât de impertinent și gu-
raliv, esplotând óșpeții străini, ca unui
điarist, cari la începutul serbărilor mila-
nare se girau că vorbesc în numele popo-
rului maghiar. Comedianții aceștia ridicoli
n'au aflat alt mijloc de-a preamări Ungaria,
decăt defăimând popórele vecine. Óre pen-
tru acesta să ne certăm cu ei? Nu. Noi
mergem liniștiți înainte pe calea noastră,
și vom ridica numai o singură pėtră, pe
care a aruncat'o unul dintre scriblierii trans-
leithani, ziua, mare asupra noastră, locuitorii
munților. Acel scribler maghiar scrisese în-
tr'un điar din Viena într-atele următoarele:
„În fine scim cu toții, că animalul, care
trăiesce pe șes, e astut și curajos, ér cel
ce petrece în păduri și munți, e laș. Tot
așa se póte vedé și la popóre”. Aceștia
este una din frazele — ăice Rosegger, —
de cari omul în primul moment se ui-
mesce, în al doilea însă se scărbesce.”

„Fester Lloyd” primesce din Agram o
corespondență în care se spune, că în
Croatia nu voiesc să încete de loc agitá-
rile contra mileniului. Điarul croat „Hrvatska
Demovina”, organul Starcevicailor, spune,
că vizitatorii croați ai expoziției milenare
au fost duși cu sila la Budapesta, punên-
du-se în mișcare tot aparatul administra-
tiv, ba întrebuintându-se chiar și benți și
baionete. „Obzor”, organul fracțiunii lui
Strossmayer și acum provócă pe Croați, ca
să nu ia parte la expoziția milenară, decă
sunt adevérați patrioți. Mai mulți numeri
ai acestui điar au fost confiscăți, sub cu-
vânt că ar agita poporul.

FOILETONUL „GĂZ. TRANS.”

Geniile Științei și Industriei.

Navigația.

Marco Polo. — Christof Columb. — Vasco
de Gama.

La începutul secolului al cincî-
spre-decelea, jumătate a globului nu
cunoscă pe cealaltă jumătate; po-
pórele și rasele omenesci trăiau pe
același pământ fără legătură între
ele, fără relațiuni ca necunoscute,
orî chiar ca dușmane, luându și ter-
ritorul drept capėtul lumii.

Trei omeni mari înfruntară pre-
judicii și primejdii de tot soiul, ca
să descopere emisfera necunoscută
și să completeze globul bucătit, ca
să apropie pe sėlbatici și pe civili-
sați, să reunescă pe Europeni cu
Chineși pe Indieni cu Americani;
aceștia fură Marco Polo Venețianul,
Christof Columb Spaniolul, Vasco de
Gama Portugezul.

Cel dintăiu navigator, Marco

Polo, născut în Veneția pe la 1256
și mort în 1323, a făcut călătorii
îndelungate, cari în epoca lui s'au
părut aprópe minunate orî fabuloșe,
dér cari au făcut cu putință, ca cos-
mografu Fra Mauro să desineze pe
carta lumii Tartaria, China, Japo-
nia, insulele din Orient și extremi-
tatea Africeii; fiind-că Polo străbă-
tuse și recunoscuse insulele din O-
ceanul Indian, China și tot vastul
imperiu mongol al celebrului cuce-
rîtor Gengiskhan. Moravurile, insti-
tuțiile politice și religioșe ale aceor
popóre fură esplicate de Marco
Polo însuși, în relațiunea sa dictată
în 1298, care în redacția francesă
pórtă titlul de *Cartea Minunilor Lu-
mei*.

Ce era mai minunat în călăto-
riile acestea prin ținuturi necunos-
cute, orî réu cunoscute de cătră cei
vechi și de Europa din secolul al
13-lea, este că el s'a întors sănătos
și nevătėmat. E adevėrat că frații
Polo șeau tóte limbile și luaseră
îmbrăcăminte, moravurile și chiar

religia țerilor pe cari le străbăteau;
erau așa de bine metamorfosați, așa
de bine deghizați în Tartari, încăt,
după ce s'au întors în țera lor, pă-
rinții lor nu voiau să-i recunoscă.
A trebuit ca dēșșii să le arate zma-
ragde, safire, o cătățime mare de
diamante pentru ca părinții și ru-
dele lor să voiescă să-i primescă.
Dacă frații Polo s'ar fi întors sėraci
după lunga lor călătorie, póte că pă-
rinții și concetățenii lor i-ar fi gon-
nit. Sė ne grăbim însă să spunem
că republica Veneției nu a fost in-
grată față de curagioșii săi copii cari
descoperiseră lumi nouė. Celui mai
mare dintre frații Polo, Maffio, i se
dete o magistratură însemnată, și
lui Marco Polo un comandament în
flota Venețiană, care fu cât p'aci
să-l piardă, fiind-că flota acesta avēnd
o bătăliă nenorocită cu escadra geno-
vesă, amėndoi șefii ei, Dandolo și
Marco Polo, fură făcuți prizonieri.
În loc să se pórte réu cu dēșșii, orî
să se gāndescă să-i omóre, Geno-
vesii, încantați că pot s'audă cu ure-

chile lor povestirea navigației cele-
brului Venețian, deteră curēnd dru-
mul prizonierilor, și Marco Polo se
întorse în patria sa triumfător, ono-
rat până în ziua sa din urmă, care
se sfirși în liniște, după cum am
spus, în anul 1323.

Nu încapē indoielă că cetirea
dărei de sēmă asupra călătoriei lui
Marco Polo înflăcără imaginația lui
Christof Columb, și i inspiră ho-
tărîrea să méréă pe urmele lui
Polo; însă Columb, supus al monar-
chiei spanicle, n'a fost așa de sprî-
jinit ca cetățenul republicei Vene-
ției. Numai după multe stăruințe pe
lângă regele Spaniei, care nu voia
s'audă de nimic și care calcula chel-
tuiala pe care avea s'o facă, putu el
să pregătescă o corabiă. Ca și Polo,
el îmbogăți Europa descoperind pă-
mėnturi și avuții nouė; însă nerecu-
noscința și prigonirea fură respłata
acestui supus al regelui Ferdinand.
Republicile sciũ tot-deuna să recu-
noscă devotamentele mari și meri-
tele cetățenilor lor, însă monarhiile

Slovacii, Sârbii și partidul poporal.

Este o apariție curioasă în felul său, că Slovacia se apropie tot mai mult de partidul poporal și chiar și unele cercuri sârbesco au început a-și manifesta dorința lor de a se apropia de acela.

Diarul estrem-național slovac „*Narodnie Noviny*” din Turoș Său-Mărtin, vorbind într-unul din numeroși săi mai noi despre adunarea ținută de către partidul poporal în Varin, declară, că acum în fine aderenții săi, adică ai diarului slovac, și aderenții contelui Ferdinand Zichy s'au unit în idei și principii. Duce apoi numitul diar, că deca contele Zichy simte adăncă persecuția, pe care a suferit-o la adunarea din Varin, atunci el se precugete, că Slovacia deja de 50 ani încôce sunt tot astfel persecutați, pentru-că țin la spiritul slovac și la limba slovacă.

Tot cam în tonul acesta vorbește și organul sârbesc „*Srbobran*”, care, constatând cu bucurie, că partidul poporal câștigă tot mai mult teren printre Sârbi, îi provoacă pe aceștia să se pregătească de cu bună vreme, pentru ca noile alegeri să nu-i afle nepregătiți. Tot-odată declară numitul diar sârbesc, că partidul poporal stă mai aproape de naționalități și se bucură la acestea de multe simpatii.

Adunarea generală a despărțământului III (Făgăraș) al Asociațiunii.

Țera Oltului, Iulie 1896.

Despărțământul Făgăraș al Asociațiunii și-a ținut adunarea generală din anul acesta în frumoasa comună dela pôlele Carpaților: Porumbacu inferior. Adunarea aceasta se pôte cu drept cuvânt numi, între cele mai bune succese. Aprôpe totă inteligența din împrejurime; preoți, învățători, notari și alți inteligenți au luat parte, asemenea a fost cercetată de un mare număr de popor, bărbați și femei. Am vădit pe venerabilul protopop Căteanu, pe protop. Căndea și alții de peste Olt, pe când unii preoți din comunele învecinate cum e Arpașul de sus, Cârțișoara, Carța și Noul român nu s'au arătat, deși numai rar, din an în an s'ajunge despărțământul în un cerșeu altul.

Este dară o datorință națională, ca la astfel de ocaziune, fă-care inteligent din întreaga împrejurime, să-și dea tot concursul posibil moral și material, premergând cu bun exemplu și îndemnând și poporul. Și apoi trebuie să amintesc inteligența din Viștea de jos, care s'a prezentat în corpore, în frunte cu bătrânul, dăr vecinic tinerul căpitan Basiliu Stanciu, făcându-se toți și mai departe membrii ordinari.

Bine ar fi, deca pe viitor agenturile din comunele învecinate, s'ar îngriji ca la adunările despărțământelor fă-care comună

să fie reprezentată prin o deputațiune cât mai numeroasă de popor, cari apoi să lățească tot ce vîd și aud și în poporul din comuna lor.

Primirea comitetului din Făgăraș a fost peste așteptare frumoasă. La gară a eșit spre întâmpinare mulțime mare de popor în frunte cu preoții și învățătorii și un banderiu de peste 80 de călăreți, toți frumos costumați. Au sosit cu trenul Rev. d. Vicariu al Făgărașului B. Rațiu, președintele, Rev. d. protopop I. Dan, vicepreședintele despărțământului apoi d-nii Dr. N. Șerban deputat, Dr. I. Șenchea, I. Turcu, I. Dejenariu și alții, pe cari i-a binevențat în scurte cuvinte inv. Bulicrea.

Ședința s'a deschis la 10 ore prin d. președinte Vicariu Rațiu cu o avîntată cuvîntare, în care arătând însemnătatea și nobila chemare a Asociațiunii, o asemănă cu un sôre, care-și revarsă rațele sale bine-făcătoare asupra întregului românism de sub corôna S. Stefan.

Se cetesce apoi raportul comitetului prin d. protop. I. Dan și al cassarului prin d. Dejenariu, cari censurându-se prin comisiunea compusă din dnii: N. Borzea paroch, Dr. I. Șenchea și I. Bulicrea, la propunerea raportorului acestei comisiuni Dr. Șenchea se iau spre sciință.

D-l I. Turcu, cetesce mai multe fragmente de conținut mai cu sêmă istoric din interesanta și instructiva sa carte: „*Excursiuni pe munții Țerei Bârsei și ai Făgărașului*”. Autorul a fost cu atențiune ascultat și viu aplaudat.

După acesta d-l Georgescu, învățător în Scorenii cetesce disertațiunea sa: „*Imbunătățiri și reforme economice la poporul nostru*”. Cu multă cunoștință de cauză și într'un limbaj popular descrie disertantul cu vii colorii cauzele decădîntei economice și industriale la poporul nostru, și în special la cel Oltean. sbicinesce în mod pișcător păcatele poporului și arată că ce ar trebui făcut. Aplause prelungite și o căldură multumită din partea d-lui președinte fû răsplată bravului disertante, pentru această foarte potrivită și practică lucrare, care a fost ascultată cu mult interes.*

La loc și foarte folositor ar fi, deca la tôte adunările despărțământelor s'ar prezenta astfel de lucrări, cari taie în viața poporului, le pricepe, le simte și stîrnesc interesul lui.

Urmază întregirea unui loc vacant în comitet. Se alege cu aclamațiune d-l Dr. Șenchea.

Păr. N. Borsea propune statorirea a două premii de câte 10 corône pentru cea mai bună grădină de legume. Se primesc și se decide ca în anul viitor un premiu să

* Discursul acesta îl publicăm la partea economică. — Red.

se dea în comuna Porumbacu inferior, ér altul în comuna, unde se va ținé adunarea generală.

D-l Dr. I. Șenchea propune înființarea unei biblioteci ambulante, accentuând în vorbirea sa necesitatea de o da poporului în mână cărți de cetit bune și potrivite spre a desvolta în el gustul de cetit, ceea ce însă numai așa vom puté ajunge, deca îi facem posibil a căpêta cu ușurință și fără cheltuială astfel de cărți și-l îndemnăm a-le ceti. Căci la noi, durere, sunt rari oasurile, ca un om séu femeia din popor, după ce a eșit din scôlă, să mai ia carte în mână, nesoiind mai nici ce să și cumpere.

D-l Dr. N. Șerban asemenea vorbește pentru propunerea aceasta, considerând însă greutățile manipulării, deore-ce despărțământul nostru cuprinde în sine aprôpe la 40 comune, este de părerea, ca biblioteca să fie de-ocamdată stabilă în Făgăraș.

Propunerea d-lui Dr. Șenchea cu schimbarea propusă de d-l Dr. Șerban se primesc și eșecutarea se concrede comitetului.

Pentru ținerea adunării generale viitoare se alege comuna Vaida-Recea.

Cu acestea fiindu-se agendele adunării, d-l președinte, pe lângă exprimarea bucuria pentru decursul frumos și demn al ședinței, mulțimesc tuturor participanților pentru interesul și zeul, ce l'au arătat și de astă-dată față de cea mai însemnată instituțiune culturală românească, și dechiară adunarea generală de încheiată.

Nesfîrșite și entusiaste strigări de „Să trăiască președintele!” acoperiră frumoșele cuvinte ale zelosului director.

Trecuseră 2 ore când ne îndreptarăm spre locul unde avea să fie masa comună. La patru mese întinse în o mare șură se aședară peste o sută de persoane, tineri și bătrâni, bărbați și femei, inteligenți și țărani, cu toții în cea mai frățescă dragoste, în cea mai frumoasă armonie. Un șir lung de toaste, care de care mai avîntat, mai însuflețit și mai frumos, pe cari însă nu mi-le-am putut însemna, au mărit succesul țilei.

În timpul mesei, înfîntați de lautele unei muzice „naționale”, fetițe frumoșe și voinici feciori din sat învîrtiau cu foc „jocul românesc”, la care cu drag priviam toți.

Totă lauda merită bravii Porumbăcenii și mândri pot fi de reușita adunării, și în deosebi învățătorii Bulicrea și Silca și primarul Stoichița.

Cu plăcere observ, că nici un „picior de străin” nu ne-a conturbat.

N'a putut însă nici aci lipsi scutul și fala națională a stăpînitorilor și stîlpilor țerei — doi împești de gendarmi, cari la vederea banderului, a cărațelor numeroșe și o mulțime de popor eșit spre întâmpinarea comitetului, alergau ca niște smiunți pe ulițele satului, întrebând spăriați în

drepta și în stînga: „ce e moi cinye, venyt, ce focut, cinye dis iesse afară și pentru ce?”

„Uitați-vă, că dór ochi aveți”, era răspunsul căpêtat.

Ba așa departe merseră, încât își arătară penele și la ședință, postându-se la spatele poporului. Deputatul Șerban însă, făcut atent la acesta, găta forte scurt cu ei, espedându-i momentan de-acolo, ceea ce o produs bună impresiă asupra poporului.

Adunarea dela Porumbacu cred că va deschide o nouă eră în viața despărțământului nostru, deșteptând un mai mare și mai viu interes în inteligența și poporul nostru față de această, cea mai de frunte instituțiune culturală românească dela noi.

Conducere bună și harnică, mai mult interes și însuflețire și bine vor merge tôte, și multe se pot face, — ne-a dovedit și adunarea aceasta.

Olteanul.

Convocare.

Adunarea generală a „Asociațiunii transilvane pentru literatura română și cultura poporului român”, conform §§. 14 și 21 din statutele Asociațiunii, se convocă la Lugoș pe țilele 27 și 28 August st. nou.

PROGRAMA:

Ședința I, Joi, în 27 August 1896 n., la orele 11 a. m.

Ordinea de țil:

1) Deschiderea Adunării generale. 2) Raport despre activitatea comitetului în decursul anului eșpirat. 3) Alegerea comisiunilor de câte 3 membri: a) pentru esaminarea raportului; b) pentru esaminarea rațiociniului pro 1895 și a proiectului de budget pro 1897; c) pentru incassarea taxelor de membri. 4) Raport în cauza modificării statutelor. 5) Propunerii și interpelări. 6) Disertațiuni. 7) Raportul comisiunii pentru înscrierea de membri.

Ședința II, Vineri, în 28 August n., la orele 10 a. m.

Ordinea de țil:

1) Deschiderea ședinței. 2) Verificarea procesului verbal din ședința I. 3) Raportele comisiunilor esmise în ședința I. 4) Disertațiuni. 5) Întregirea comitetului cenral. 6) Defigerea locului pentru proxmia adunare generală. 7) Dispozițiuni pentru verificarea procesului verbal. 8) Încheierea Adunării generale.

Se observă, că eventualele disertațiuni au să fie prezentate pre-

nu pot suferi ca un om să fie mai mare, decăt regele.

Și ce figură tristă făcea regele Ferdinand alături de exploratorul Lumei Nouă! Asta a fost pricina gelosilor josnice, a calumniilor și a persecuțiilor pornite în potriua lui Christof Columb.

Acest celebru navigator, care a descoperit America, a povestit astfel, într'o scrisore a sa datată din 1501, luptele dintăiu ale tinereței sale:

„Din copilărie plutesc pe ape, și până ađi chiar (avea atunci 65 de ani) am răsbatut mereu mările; acci cari voesc să cunoscă secretele lumii acesteia trebuie să urmărescă arta. Nautica m'a ocupat în tot-deuna; nu mi-au fost străine nici astronomia, nici geometria, nici aritmetica. Am mână îndestul de deprinsă pentru a desemna globul pămîntesc, cu poziția orașelor, munților, fluviilor, insulelor și tuturor porturilor cari se găsesc pe ele. Încă de tiner am studiat cărțile de cosmografiă, de istorie, de filosofie și

de alte sciințe; tocmai acesta m'a ajutat în întreprinderea mea.”

Aceste câte-va amănunte asupra laborioșei tinereți a lui Columb sunt aprôpe singurele pe cari le avem. Navigația a fost pentru dînsul o adevărată pasiune; încă de mic s'a dat cu ea și după ce a părăsit Genova, ca să navigeze pe Mediterana și pe Marea Nordului, aci luptându-se împotriva pirăților, aci transportând mărfuri, s'a însurat la trei-deci de ani în Lisabona cu dona Felipă de Palestrello, fiica unui navigator îndrăsneț. Dona Felipa, povestind bărbatului séu călătoriile îndelungate făcute de tatăl séu, i a inspirat un adevărat entusiasm pentru descoperirile geografice. Ș'apoi, acestea erau preocuparea generală a spiritelor. Minunata dare de sêmă a lui Marco Polo era comentată și admirată în Portugalia și în Spania. Columb încungiuurat de marinari, cari nu vorbeau decăt de călătoriile unor navigatori îndrăsneți pe Ocean, își închipui, după Ptolemeu și după geografii arabi, că n'ar fi lucru cu ne-

putință de-a încungiura globul pămîntului și că la marginea Oceanului Atlantic se vor găsi ținuturi îmbelșugate în aur, în mărgăritare și metaluri prețioșe.

Idea acesta despre globul pămîntului, deși era cam viciată de teoria lui Ptolemeu, trebuia să pue pe Christof Columb pe calea descoperirilor sale. Însă o piedecă grozavă și aprôpe de neînvinș se ridica în calea lui, piedeca religioasă, biblia, care făcuse din pămînt o suprafață plană și nemiscată, d'asupra căreia atârna cerul (Dumnezeu întinsese cerul d'asupra pămîntului ca un cort), profetii, Evangeliul, pîrinții bisericiei, cari anatemisaseră sfericitatea pămîntului și taxaseră de eresă credința în antipodii; între alții sfântul Augustin, obiecta cu logica religioasă că acesta ar însemna a presupune națiuni, cari nu se coboră din Adam, pe când biblia a spus, că toți ômenii se coboră dintr'un singur și același părinte.

Astfel trebuiau delăturate ideile false, ce le aveau întăiu pe atunci

ômenii asupra pămîntului și asupra naturii; trebuia a face să răsără națiunile acestea necunoscute, acești Jndiani și acești Americani, „cari nu se coborau din Adam”. Cu un cuvînt, la părere însemna a ataca chiar în esența ei învățătura catolică.

Columb, bun creștin, cu totă heresia lui cosmografică, nu se descuragia în fața atător imposibilități. Primit, găzduit într'o mănăstire din Andalusia de călugărul Juan Peres, care avea religiunea sciinței, fû înfățișat de protectorul séu la curte; avu norocul să placă reginei Spaniei, Isabela, și să-o convingă. Preoții, în cap cu arhiepiscopul de Toledo, combătură cu înverșunare pe omul care venea să nimicescă ordinea naturală decretată de cărțile sfinte, însă Columb desarmă pe prigonitorii săi prin acte de credință și de pietate; afară de acesta, atrase pe poporul spaniol vorbindu-i, de pămînturi nouă, cari erau acoperite de aur și de bogății. Cu tôte buzele dispozițiuni ale protectorilor și aderenților săi, Columb avu multă greu-

sidiului Asociațiunii în scris cu 8 zile înainte de adunarea generală.

Sibiul, din ședința comitetului Asociațiunii transilvane ținută în 23 Iulie 1896.

L. M. Moldovan m. p., Dr. C. Diaconovich m. p.,
president. secretar I.

Cel mai nou proces pentru „agitațiune“.

În zilele de 23 și 24 Iulie n. c. s'a pertractat înaintea tribunalului din Alba-Iulia încă unul dintre acele procese politice îndreptate în contra noastră, cari merită să fie înfierate cu litere groase în cartea de suferințe a Românilor. Acușatul era d-nii: *Nicolae Făgărășan*, harnicul învățator român din comuna Tiur, lângă Blășiu, care a fost acuzat, pentru-că a învățat corul tinerimei, înființat de el, să cânte cântece naționale românești, — și *Ioan Pop Păcurariu*, vrednicul preot român din aceea comună, acuzat pentru-că a suferit pe coriști să cânte asemenea cântări.

Despre decursul acestui proces dăm după „Tribuna“ următoarele amănunte:

Procesul, care dela 7 Mai s'a amânat pe 23 Iulie, s'a început dimineața. Tribunalul era constituit tot din Maghiari și maghiaroi, procurorul asemenea un maghiaron. Ca apărătorii ai acușatilor erau d-nii advocați din Alba-Iulia *Alexandru Velican* și *Dr. Ioan Marciac*. Mai erau apoi citați ca martori aproape 40 de omeni din comună, între cari primarul maghiar, preotul rom.-cat., doi gendarmi etc. Cei mai mulți dintre martori erau Unguri citați de procurorul, cari veți bine erau în contra acușatilor. Martorii acușatilor erau Români.

Urmăză întrebarea acușatilor. Intâiu a fost întrebat d-nul învățator *Făgărășan*. Președintele tribunalului, în loc să-i vadă de treburi, începe să-i țină d-lui *Făgărășan* lecții, dicând, că numele adevărat al său nu este *Făgărășan*, ci *Fogarasi*. Contra aceasta învățatorul protestează. La întrebarea, de-că dânsul a învățat pe coriști să cânte „Deșteptă-te Române“, „Doina lui Lucaciu“ și „Sus opincă“ etc., d-l *Făgărășan* răspunde, că da, dânsul i-a învățat să cânte „Doina lui Lucaciu“ și „Sus opincă“, d-er pe „Deșteptă-te Române“ l'au învățat dela omeni din alte comune și dela un soldat. — Cine e soldatul? întreabă procurorul. — Un Ungur din Tiur, căruia îi dic *Csandri*, răspunde acușatul. — Sciu't-ai, că cântările acestea sunt aștătoare și că ele sunt oprite? — Nu-i adevărat, că cântările ar fi aștătoare și sciu, că nu sunt oprite, — răspunde acușatul.

După amăgi a fost ascultat părintele *Păcurar*. D-sa era acuzat pe cuvânt, că suferind să se învețe și să se cânte „poesii agitatorice“, prin asta s'a făcut vinovat

de „agitațiune“. După ce face istoricul înființării corului din 1887 până azi, d-sa recunoșce, că la dorința coriștilor, cari sunt băeți de școlă și adulți, d-sa li-a permis să cânte și învețe, pe lângă cântări bisericești, și de cele lusesor, naționale, ca „Deșteptă-te Române“, „Doina lui Lucaciu“, „Sus opincă“, „O tu fiică de Român“ etc. d-er nu recunoșce, că aceste cântări ar fi aștătoare și că ele s'ar fi cântat cu gândul de a vătămă pe Maghiari, cum se dice în acușă. Eu ca preot, — dice d-l *Păcurar* — mi-am dat totă silința a lumina poporul și n'am săvârșit nimic, ce ar lovi în legile statului; imi pare rău, că sunt țerit aici în urma unor pîrături de nimio, violene și rătăcioșe; declar, că ori ce va fi, nu voi înceta de-a îndemna poporul să-și iubescă școlă și biserica sa.

A urmat apoi ascultarea martorilor. Ungurii toți, împreună cu preotul lor romano-catholic, s'au silit să apese pe acușati. Cei mai mulți dintre ei au fost ascultați în limba română, ba și jurământul l'au depus românește, de-acece ei nu sciu bine ungurește. Gendarmii au venit în contradicere în plângerea lor, că preotul *Păcurar* i-ar fi vătămă, d-er cu toate acestea au fost lăsați și ei să depună jurământ, măcarcă apărătorii au fost în contra.

Urmăză vorbirea de acușatiune a procurorului *Csiky*. El dice, că prin posesiile acestea se propagă ura în contra Maghiarilor. Învățatorul e vinovat, pentru că le-a învățat, ăr preotul pentru-că nu le-a oprit.

Vorbirea procurorului a fost combătută cu argumente puternice din partea d-lor advocați apărători. Tinerul advocat din Alba-Iulia, d-l *Dr. I. Marciac*, care în mai multe procese politice de-ale noastre l'am vădut figurând ca un cald și serios apărător al cauzei Românilor prigoniți, a arătat și de astă-dată cu argumentele legii și ale logicei sănătoșe, că acușă este fără temei și ceru achitarea clientului său, parochului *Păcurar*.

D-er n'a fost vorba de achitare. Tribunalul a osindit pe învățatorul *Făgărășan* la un an și jumătate temniță de stat și 200 fl. spese de proces, ăr pe parochul *Păcurar* la 8 luni temniță de stat și 120 fl. amendă.

Procesul a durat două zile, adevăc Joi și Vineri în 23 și 24 Iulie n. c.

O inspecțiă militară. — Coruri în armata română.

(Estras din raportul oficial.)

Vinerea trecută, în 12 (24) Iulie, Majestatea Sa Regele României Carol I., însoțit de Majestatea Sa Regina și de Alteța Sa Regală principesa Maria, au mers în casarma batalionului 3 de vânători (din Sinaia), unde Regele a trecut în inspecțiă batalionul.

La sosire, Majestatele Lor au fost întâmpinate de Principele moștenitor, de comandantul corpului de armată și de comandantul divisiiei.

Îndată după sosire, majorul *Dobroeanu*, comandantul batalionului, a făcut Majestatele Sale o dare de semă despre starea trupei.

Batalionul se afla în linia de bătaie, cu drapelul și muzica regimentului 1 geniu; ăr la flancul drept al batalionului se afla micul principe Carol.

Majestatea Sa trecu pe dinaintea frontului, urând sănătate trupei, la care trupa răspunde prin urale preiungite; apoi Majestatea Sa ordonă a se executa mânăuirea armelor, focurile, diferite mișcări tactice din școlă de batalion și primi defilarea.

Majestatele Lor, dimpreună cu Altețele Lor Regale, au ascultat după acesta cu multă plăcere, mai multe cântece naționale cântate în cor, în trei voci, de întregul batalion, atât de pe loc, cât și din mers, sub conducerea d-lui profesor de muzică *Costescu*, care a reușit din foarte scurt timp, să obțină rezultate destul de mulțamitoare, atrăgându-și mulțamirile Majestatelelor și Altețelor lor.

După acesta, Majestatele Lor au inspectat localurile, frumos împodobite cu crăculițe de brad și flori de câmp, pe cari le-au găsit în perfectă stare de curățenie, gustând în același timp din supă ostășilor.

Terminând inspecțiă, Regele a adunat în jurul său pe toți ofițerii batalionului, exprimându-le înalta Sa mulțamire pentru gradul de instrucțiune, ce a constatat, dându-le în același timp sfaturi și recomandându-le o deosebită atențiune asupra precisiiei comandelor, asupra focurilor și în special a întrebunțării înălțătorului, căutând a se servi de distanțe într'un mod rațional și potrivit cu bătaia armei model 93. A insistat asemenea asupra importanței și modului de esecutare a colonei de atac. Terminând, a teleicitat pe comandantul batalionului, invitându-l a lua dejunul cu Majestatele Lor la Castelul Peleş.

SCRIRILE ZILEI.

— 19 (31) Iulie.

La primirea monarhului nostru în Bucuresci. Privitor la pregătirile ce se fac în Bucuresci pentru primirea monarhului nostru, cetim în „Epoca“ următoarele: La primăria, d-nii *Cucu*, directorul lucrărilor tehnice și consilierul *Melissianu* au decis deocamdată următoarele înfrumșetări ale strășilor principale: La gară un mare arc. Un alt arc de triumf lângă ministerul de finance, la intrarea în calea Victoriei, astupându-se cu un paravan de frunziș casele mititele și căroiumele. Un alt arc de triumf la intrarea palatului, și patru arcuri mari în dreptul square-ului, două la bulevarde și două la colțurile Calei Victoriei.

tate pentru a face pe *Ferdinand* să se hotărăscă a purta cheltuelile armamentului. El se luptă împotriva relei voințe a regelui Spaniei și a curtenilor lui, căți-va ani pe rând, cei mai dureroși din viața lui. În sfârșit, stăruința lui eroică, prietenia devotată a lui *Juan Peres* și protecțiă neclintită a *Isabelei* făcură ca el să potă să întindă pânzele și să pornescă spre acele pământuri misterioșe, al căror Mesia era.

Columb era așa de sigur că va descoperi pământuri nouă, încât înainte d'a primi ajutoarele bănesci ale regelui cutezase să ia pentru sine, biet aventurier genovez, titlul și privilegiile de amiral, vice-regalitate a tuturor pământurilor, pe cari le va descoperi, și pentru urmașii lui dijma pe veciă a veniturilor acestor pământuri. Se sui cu o sută de omeni în trei corăbii de comerț slabe, și căută timp de șapte-deci de zile acea Americă, pe care și-o închipuia el ca un adaus al Asiei, bătut de vânturi, de valuri, și amenințat mereu de însoțitorii săi, cari se cre-

deau pierduți. Era tragedia geniului jucată pe Oceanul nemărginit și sub cerul nesfârșit.

În sfârșit, în ziua de 12 Octobrie 1492 frica tuturor încetă. Un matelot de pe corabia *Pinta* strigă: *Pământ*; și îndată toți se coborâră din corăbii. Mateloții, beți de bucuriă, s'aruncară la picioarele lui *Columb*, ca și cum ar fi fost un d-er, ori creatorul pământului pe care puseseră piciorul; însă „Indianii“, spăriați, fugiră în păduri; par'că presimțiau sistemul de exterminare a rasei lor, pe care avea să-l inaugureze Spania și pe care trebuiau să-l isprăvescă Anglo-Americanii. Însă, dăruind unele lucruri „Indianilor“, — pe cari îi numise el ast fel, fiindcă credea, că insula *San-Salvador*, scaldată de Oceanul Atlantic era o insulă din Oceanul indian, — *Columb* isbuti să intre în legături cu d-erșii și să le smulgă câte-va deslușiri. Violenții naturali, dorind să se scape de Europeanii, îi făcură să înțelegă că există insule mult mai mari și mai bogate decât *San-Salvador*.

Columb porni spre insulele *Bahama* și se oprî în sfârșit la insula care părea cea mai întinsă și părea cea mai bogată din arhipelagul american; îi dete acestei insule numele de *Hispaniola*, care azi este *San-Domingo*.

Îndrăznețul navigator, care descoperise Noua-Lume, se întorse în Spania, după ce-și încărcă corăbiile cu produsele insulelor din America. Spaniolii se buimăciră când vădură pe Indianii aceia ciudați, paserile acelea cu penele strălucitoare, plantele acelea uriașe, și mai cu semă aurul și pietrele scumpe; regele *Ferdinand* se înduplecă să pună pe *Christof Columb* să șadă pe tron lângă d-erșul, să-l trateze ca egal și să-l încarce cu onoruri. Însă favoarea regală trebuia să ție scurtă vreme. În ziua de 25 Septemvre *Christof Columb* se imbarcă pe o flotă nouă, ca să-și completeze descoperirile. Sosî în *Hispaniola* fără să i se întâmpine nimic rău; însă după ce debarcă, vădă ceva înfiorător. Insula pe care o lăsase așa de fericită, așa

Un alt arc la intrarea castelului dela *Cotroceni* și un portice în parcul castelului. Împăratul va locui în castelul dela *Cotroceni*. Marea revistă de trupe, pentru care vor fi concentrați 30,000 de omeni, se va face pe platoul dela *Floreasca*. Comitetul de recepțiune al coloniei austro-ungare a decis între altele să organizeze o mare retragere cu faclă.

—o—

Scufundarea unui vapor. După o telegramă din *Tschifu*, canoniera germană „*Altis*“ s'a scufundat în timpul unei furtuni, în sera de 23 Iulie, nonă mile de parte de farul *Schang-Tung*. Dece mateloți au scăpat. Restul echipagiului și ofițerii, afară de casierul contabil, care se afla la *Tschifu*, au perit.

—o—

Dela Asilul „*Elena Dómnă*“. Poimâne, *Duminea*, se va pune piatra fundamentală a clădirei școlii primare și profesionale dela Asilul *Elena Dómnă*. Această îmbunătățire, ce se aduce Asilului, a fost proiectată de d-l *Take Ionescu* în timpul ministerului său, dice „*Timpul*“. Luniă trecută au plecat toate elevele din Asilul *Elena Dómnă* la mânăstirea *Brebu* de lângă *Telega*, unde vor rămâne întreaga vară până la începutul viitorului an școlar.

—o—

Li-Hung-Tsang, vice-regele Chinei, care de present călătorește prin statele europene, încă pe timpul sărbărilor dela *Mosca* promisesse guvernului ungar, că la finea lunii Iulie său la începutul lunii August va merge la *Budapesta* pentru de-a visita espositiă milenară. Acum însă, într'una din zilele acestea, *Li-Hung-Tsang* încunosciunță pe ministrul-președinte ungar *Banffy*, că și-a schimbat planul și nu va visita *Budapesta*. Chiar și Chinezul desprețuesce espositiă milenară, arangiată de *Jidan*.

—o—

Italianii persecutați în Elvețiă. Din *Zürich* capitala Elveției se telegrafază următoarele: Săptămăna acesta, în ziua de 28 s'au întâmplat într'un suburbiu al orașului *Zürich* numit *Wiedikon*, mari demonstrații contra Italianilor, cari locuesc acolo. Demonstrațiile s'au început din cauza, că doi Italiani au omorit pe un cetățen de acolo. În sera de 28 l. c. între 8 și 10 o casă, în care erau 70 de locuitori italieni, a fost golită și o căroiună italiană a fost cu totul dărîmată. Polițiștii au fost siliți să se folosescă de revolvere, și au ranit pe mai mulți demonstranți, dintre cari unul a murit. În curtea casarmei s'a adunat multă lume, care a făcut o larmă grozavă. Două ferestri dela casarmă au fost sparte. Miliția a deținut pe mai mulți și în fine s'a făcut linișce. Consiliul guvernial din *Zürich* a propus concentrarea imediată a batalionelor de infanteriă Nr. 70 și 71.

de sôrtă, era aproape pustiă; malul unde debarcase el era acoperit de scheletele Spaniolilor cari, după ce violaseră legile ospitalității, după ce omoriseră și jefuiseră în insula aceea, care părea că era un paradis, fuseseră în cele din urmă pedepsiți pentru nelegiuirile lor și măcelăriți de Indianii. *Columb* întorse însă la sine pe naturalii din *San-Salvador*, supuindu-i direcției sale părintesci, pe urmă exploră insulele *Cuba*, *Jamaica*, se înțelese cu Indianii și se întorse rupt de oboselă, aproape să móră, în *Hispaniola*.

Insula nu rămăsese multă vreme în pace; Spaniolii, lacomi de petreceri și de bogății, omorau ori robiau pe nenorociții Indianii. *Columb*, bolnav, neputend să înfrăneze escesele acesteia sălbatică, fû acuzat, că le îngăduise; fû nevoit să se justifice în fața lui *Ferdinand*; deși fû primit destul de rece de regele acesta ingrât, în fața căruia se înfățișă foarte umilit în costum de franciscan, fû însă autorizat să plece ărăși în *Hispaniola*. Însă autoritatea lui fû în

O mare nenorocire în orașul Cincii-Bisericii. Locuitorii orașului Cincii-bisericii au fost cuprinși erii de o grăză nespūsă în urma unei mari nenorociri, ce s'a întâmplat chiar la casa orașului. Din cauză necunoscută înoă până acum, a explodat erii la 9 ore a. m. întreg depositul de dinamită și praf de pușcă, aflător în prăvălia neguțătorului Ioan Kőszl, care ținea închiriat întreg parterul casei orașului. Era chiar ți de tērg și astfel puterea materiei explozive nimici nu numai prăvălia, ci chiar și șatrele de tērg, ridicate înaintea prăvăliei. De-odată se umplu aerul de strigătul celor vulnerați. După stingerea focului, pompierii, cari veniseră în ajutor, scoseră din prăvălia trei cadavre prefăcute în cărbune. Numărul răniților se uroă la 200, între cari mai grele rāni a suferit primarul orașului, care în momentul nenorocirii stătea chiar înaintea prăvăliei.

- o -

Procesul-Iamesson s'a finit Marți în Londra. Iamesson, cum se știe, a fost conducătorul hordelor engleze, cari înainte cu câte-va luni întreprinseseră expedițiunea contra Boerilor din Africa. Jurații declarară toți pe Iamesson vinovat, asemenea au fost declarați ca vinovați și ceilalți acușați, complici ai lui Iamesson. Judecătoria aduse următoarea sentință: Jamesson e osândit la 15 luni temniță, majorul Wil-longby la 10, majorul White la 7, Coventry, Grey și colonelul White la câte 5 luni temniță.

- o -

Sērmanul grof! În cancelaria comunală din Petriș, în comitatul Aradului, un biet groșor unguresc își agonisește pânea de toate zilele ca simplu scriitor. E groful Matuska Lászlo. Dēcă n'ar fi atăția flămānți în țēră, de bună sēmă stăpānitorii țilei s'ar fi ingrijit și de groful Matuska, ca s'el așede într'o pâne mai bună. Dēr n'a încāput de Jidani. Abia acum, după ce s'au format posturile de conducători ai matriculelor de stat, s'a ivit și pentru contele Matuska o speranță de căpētuire. La propunerea fisolgabirului din Radua, vice-spanul dela Arad a și recomandat ministrului de interne, ca pe Matuska s'el numescă conducător de matricule suplente în Petriș. — Dēcă nici groful nu s'au putut căpētui până acum toți, apoi când se vor căpētui ceilalți flămānți unguresci?

- o -

Petrecere de vēră va arangia junimea sātămăreană, în Tatarasci (Résztelek) în folosul școlii confesionale române din loc, la 10 August 1896 st. n. În paușă 13 tineri vor dansa „Călușerul“ și „Bătuta“ împreună cu Hora Sinaii. Inceputul la 7 ore d. am. Prețul de intrare pentru una persoană: 2 corōne, pentru familia de 4 membri 4 corōne, er in sus, după fiă-care, 2 corōne. Pentru proviziunea st. oșpei va fi ingrijit. Comitetul arangiator.

Convocări: Adunarea reuniunii inv. gr. cat. din Archi-Diacon. părților Sātămărene aparț. diecesei Oradane e convocată pe 10 August n. în Homorodul de mijloc.

— Adunarea desp. XXI. (Năstūd) e convocată pe 16 August n. în Rodna vechiă.

La toate aceste adunări Romānii sunt invitați s'el ia parte în număr cât mai mare.

- o -

Oșpeții, cari vin la Brașev, pot afla cele mai bune, mai curate și mai igienice odăi la Villa Kertsch, aflătoare pe promenada cea mare a orașului, în nemijlocită apropiere de gara tramvaiului, așa că nici nu mai trebuie birje. Odăi multe și pe ales, clădite în stil modern și elegant mobilate, cu așternut nou, mobile noue, serviciu prompt, er bacșisuri nu se dau. În grădină restaurant și musică mai în fiă-care ți. Se pot închiria odăi și apartamente întregi cu luna, cu săptămāna și cu ziua, costând după plac dela 1 fl. până la 4 fl. la ți.

Concertele musiciei orășenesci din loc au inceput s'el atragă în mod deosebit atențiunea publicului român, — și cu tot dreptul, căci concertele date în grădina hotelului „Pomul verde“ atât ieri sēră, cât și Sāmbătă sēră, au multămit publicul la culme. Avēnd în vedere, că majoritatea preocupānțore a vizitatorilor concertului o formăză Romānii, d-l dirigent al capelei s'a purtat față cu aceștia fōrte amabil și prevenitor. La concertul de ieri, pe lângă cele trei piese romānesce, ce erau luate în program, s'au cântat încă alte două prea frumoșe piese romānesce, dintre cari una a trebuit s'el fiă încă și repetată. Aplauzele publicului erau nesfirsite.

Nu mai puțin interesante vor fi de sigur și concertele, ce se vor da, tot în grădina otelului „Pomul verde“, mâne și poimāne-sēră, adecă Sāmbătă și Duminecă, din care cauză și atragem atențiunea publicului nostru asupra lor. Etă programul:

Sāmbăta se vor eșezuta următoarele piese: 1. Marș festiv de Bistic; Uvertura din „Wiener Lubei“, de Suppe; 3. Minnesänger, vals dr Fetras; 4. Doi ochi de Vēntura; 5. O noște în pădure, fantasiă de Schipek; 6. Valsul unui rezervist, de Ziehner; 7. Rosa Romānă, cadril de Brandner; 8. Sanganețigir de împēratul Wilhelm II; 9. Marș din „Obersteiger“ de Zeller.

Dumneacă cu următorul program: 1. Viēta de soldat, marș de Schmerling; 2. Uvertura din „Euryanthe“ de Weber; 3. Frühlingsjubil, vals de Kroupa; 4. A II rhapsodiă ungară, de Liszt; 5. Fantasiă romānă pentru Flaută, de Doppier; 6. Blüthen und Parlen, mare potporiu de Brandner; 7. Valurile Dunărei, vals de Ivanovici; 8. Sei nicht böse, cântec de Zeller; 9. Marș de bataille, de Wiest. Inceputul la 8 ore sēră. Intrarea de persoană 30 cr.

SCIRI ULTIME.

Budapesta, 30 Iulie. Primatele Claudiu Vaszary a convocat pe mijlocul lunei August o conferență episcopescă, la care a invitat separat pe fiă-care prelat. Se asigură, că la conferență se vor desbata două cestiuni importante: regularea congruei și autonomia catolică.

Neoplanta, 30 Iulie. Diarul sērbesc „Zastava“ anunță, că bărbații conducători ai opoziției sērbesci au ținut o consfātuire asupra cestiunei, că la alegerile dietale viitoare, la care partid s'el alătore. Tot-odată au hotărit s'el convōce o mare adunare a tuturor Sērbilor, înaintea căreia s'el așternă propunerile.

București, 30 Iulie. Regele și Regina Romāniei vor pleca la Ragaz Marța viitoare.

Māne se va ținē un consiliu de miniștri la Sinaia sub președința Regelui.

București, 30 Iulie. Diarele opoziționale spun, că cu totă hotărērea grupului parlamentar român din Martie a. e., de-a nu lua parte la conferența interparlamentară, ce se va ținē la Budapesta în Septemvre a. e., e lucru hotărit, că mai mulți deputați guvernamentali vor merge la Budapesta și vor participa la congresul interparlamentar. În fruntea lor se țițe că va fi chiar d-l deputat Vintilă C. A. Rosetti.

București, 30 Iulie. Se asigură, că în curēnd regele Alexandru al Serbiei se va cășetori cu una din ficele principelui Nichița al Muntenegrului. În cazul acesta s'ar implini una din vechile dorințe ale poporului sērbesc, de-a uni casa domnitōre sērbescă cu cea munte-negră.

O reuniune a învățătorilor romāni gr. cat. din Bihor.

Belin, 27 Iulie n. 1896.

D-le Redactor! Lung timp a trecut, de când am avut plăcerea de-a ceti apelul colegilor mei, anume al d-lor Murășian și Petru Hertze, privitor la constituirea unei reuniuni a învățătorilor romāni din Bihor. De atunci a trecut mai un an de țile și tot nu s'a făcut nimic pentru constituirea reuniunii.

Eu și cred, că și ceilalți colegi ai mei, au tot așteptat, că acum, ba acum Veneratul consistor diecesan gr. cat. de Oradea-mare va concura prin protopopi pe toți învățătorii din Bihor la o adunare de

constituire, însă ne-am înșelat, de-ōrece în cauza acēsta, precum se vede, nici până în țiu de astăzi nu s'a făcut nimic din partea celor chiămați. Fiindu-ne cunoscută ordinațiunea ministerului de culte și instrucțiune publică Nr. 23, 201 din 1872 (§. 1) care pe fiă-care învățător îl îndătoresce s'el se facă membru la vre-o reuniune, imi permit a atrage din nou atențiunea fraților colegi din Bihor, rugāndu-i s'el și însemne bine, că cauza acēsta mai mult nu trebuie lāsată s'el trecă numai așa, de-ōrece acuma mucul a ajuns la deget. Astăzi avem și inspector școlar diecesan pe Magnif. de Juhasz, dela care sperăm, că va întreveni la forurile competente pentru ca s'el ne putem și noi numera cât mai curēnd între învățătorii, cari acuma de mult își au reuniunile lor filiale și generale.

Rog, dēr încă-odată pe onoratele noastre autorități superiōre bisericesce, s'el binevoescă a ținē sēmă de acēstă nobilă dorință a învățătorilor, și cât mai curēnd s'el ne vină în ajutor, chiar și fără de-a mai aștepta atăta rugāmintē. Și așa în Bihor Romānii stau fōrte rēu în privința reuniunilor, er noi, învățătorii romāni, mai ales avem neapărată lipsă de-o asemenea reuniune.

Fraților și Domnilor Colegi, s'el strigăm cu toții încă-odată din toate puterile noastre, ca s'el străbată rēsunsetul nostru peste dealuri și peste munții cei mai înalți, ca așa s'el audă cei ce trebuie s'el audă și s'el vadă, că noi întru adevēr vrem și dorim ca s'el se înființeze o reuniune a învățătorilor romāni gr. cat. din Bihor. Sus inimile, că altcum cauza noastră e pierdută.

Stimătoriu:

Augustin Papp,
inv. gr. cat.

HIGIENA.

Cum, când vin și cum se pot încunjiura frigurile?

Suntem în dricul verei și în ajutorul grasărei frigurilor. Ce contrast: Mijlocul verei și grasărea frigurilor! Dēr totuși așa este. Timpul frigurilor e vara; iērna ele se ivesc rar, ca corbii cei albi.

Cred că nu se vor supăra d-nii doctori și că se vor bucura laicii, dēcă vom descoperi câte șcim noi în privința acēsta.

Era la anul 1861 când — după căderea sistemului centralistic al lui Schmerling — se urziau nouēle forme, după care avea a se țese pânza constituțională dualistică. Prin August Andrei Mocionyi mē provocă s'el mē duc la Timișōra, fără a-mi arăta cauza pentru ce? Nu așteptai s'el mē cheme de două-ori, ci plecai și a doua ți ne gāsirăm la masa generosului domn sus numit, împreună

fruntă de Spaniolii, cari dedeau serbării Indianelor, le violau ori le furau; purtarea lor ticăloșă batări o revoltă generală în cele două ori trei insule ocupate de dēnșii. Columb, tot-dēuna pândit de pizmă și birfit de curtenii lui Ferdinand, fū provocat de magistratul Bovadilla s'el se constituie prizonier și s'el se întorcă în Spania s'el fiă judecat. Când se arată marele om încārcat de lanțuri la curte, sbucnii indignarea generală; nici nu fū examinat procesul nelegiuit ce-i fusese intentat pe basa unor rapōrte false, și Bovadilla fū înlocuit cu un guvernator nou.

Era timp pentru Columb ca s'el se odihnescă și s'el se retragă. Mormintul însă este singurul loc de retragere al omenilor de geniu. Frigurile descoperirilor geografice îl munceau încă; un Portuges, Vasco de Gama, deschisese drumul Indiilor, dublând Capul Bunei-Speranțe. Columb nu credea că făcuse destul pentru omenire. Deși era bătrān și bolnāvicios, organiză o flotă com-

pusă din patru mici corābii și se înbarcă la Cadix la 19 Mai 1502. După omenii se revoltă marea în potriva lui; fū asaltat de furtună; mai toate corābiile se înceră și, în locul bogățiilor și a grāmedilor de aur, pe cari le așteptau lacomii Spaniolii, el abia putu s'el se întorcă bolnāv și sērăc lipit pe o corabiă stricată.

Ingratitudinea și pizma se năpustiră asupra lui.

„Dēcă voesc s'el mănānc ori s'el dorm“ — scria din Sevilla, Christof Columb fiului sēu — „trebuie s'el bat la ușa unei ospătării și de multe-ori „nu am cu ce s'el-mi plătesc mănca-rea și odihna“.

Părăsit de un rege nedrept, Christof Columb lāncezī în Spania în mizerie până la mōrte, după ce descoperise o lume nouă, care printr'o ultimă bātăe de joc a sōrții nu luă numele lui, ci numele unui Florentin, imbarcat împreună cu el și condus de arătările lui Columb: Amerigo Vespucci.

Benjamin Gastineau.

I. S. Sparta.

Cerșitorul.

— „Dați milă și pomauă la un biet nenorocit! Fiă-vē milă, omenii de omenia, o bucățică de pâne, un creițar, ce v'a rēnduit Dumneșeu“.

Așa țițeja jalnic și incetișor un moșneag mic, sdrențos, cu un băț în stānga și cu pālăria în drēpta, înaintānd incetișor printre omenii, prin tērgul de vite. Și omenii îi întindeau mai câte-o bucată de pâne, mai câte-un ban, și până a nu-i pune pomana în pālăria, o sārutau, er el țițeja: „bogda proste, fiă de sufletul morților și de sănătatea dumitale“.

Și apoi cānta:

Pentr'un ban, pentr'un grițar,
Scrie-i Dōmne'un serindar;
Pentr'un ban, pentr'o groșiță,
Scrie-i Dōmne-o luminiță!

Eram și eu în tērgul de vite, scosesem o vacă bătrānă de vēndare și — fiind-că la vacile bătrāne nu se prea îndesă cumpărătorii,

aveam timp destul de a privi la ce se întâmplă în jurul meu și de-a povesti cu un om dela noi, care încă scosesese o vacă bătrānă și care încă nu avea cumpărători ca și mine. Care cum căuta vacile noastre în gură, s'el tot duceau.

Stānd așa și povestind cu omul acela, se apropiă cerșitorul și la noi. Mie-mi vinea lucru bātător la ochi, că pe când alți cerșitori strigau în gura mare și de abia căpătau icicolea câte ceva, p'atunci moșneagul ęsta mai dela fiă-care tērg căpăta câte ceva. Mulți tērgari îi țițeau pe nume: „Ține, bade Pascule!“

Curios fiind, de unde mai toți tērgarii șciu, că pe moșneg îl chiamă Pascule și de ce el căpătă mai multă pomana ca alții, întrebai pe vecinul meu: Bade Alexă, cine-i Pascule acesta, la care mai fiă-care-i dă câte ceva?

— „Ce, nu-l cunosc?“

— „Nu!“

— „Apoi, da! Nu-l vei fi cu-

cu Dr. Pomuțiu fizicul districtului Timișoara, Petru Cermena căpitanul orașului și Vincențiu Babeș.

Fără să vă spun, veți găci, că Andrei Mocionyi ne chiamase la o conferență națională și, după ce ne consultară câte va ore, ne oprî la masă, la care apoi se continuă discuția asupra hotărîrii consultării cu tot zelul și arderea, ce caracteriza pe bătrîni.

Eu pătimeam de friguri și sciam bine, că vor să mă cerceteze în decursul mesei, dăr nu voiam să mă lipsesc de continuarea mai departe a discuției și nici să stric petrecerea societății. Am rămas, deci, la masă. Mîncînd, bînd și discutînd, frigurile mă prinseseră cu o putere și teriă și mai mare, decît altă-dată. Dăr decă erau ele turbate, eu încă nu eram papă lapte, ca să mă dau legat numai decăt, să părăsesc masa și societatea. Am răbdat, mi-am încordat toate puterile, am mîncat și bîut cu sila, am vorbit și disputat încă cu mai mare foc decăt până aci, așa că numai Dr. Pomuțiu observă lupta și împotrivirea mea contra tremurului frigurilor. După masă luîndu-se rămas bun unii dela alții, Dr. Pomuțiu mă invită la sine, ca să-i mai spun câte ceva din 1848—49. Spunîndu-i, cum am intrat și eșit cu 800 feciori rău armați printre trupele kossuthiste în cetatea Albei Iulia, „Valea-popii“ și pe la „Prăvăni“ etc., el îmi dîse: Veți, să nu te fi vîdut cu cătă bărbăția te-ai luptat astădi la masa lui Mocionyi în contra frigurilor, nu ți-ai crede cele ce-mi istorisesci; dăr așa cred și mă bucur, — trebuie să sci, că numai un doctor pôte judeca, ce luptă teribilă e aceea în contra frigurilor. Fiind-că am vîdut, de cătă putere dispui și cred că vei împlini și face ceea ce-ți voi spune eu, ascultă:

Două sunt cauzele principale, cari produc frigurile: *récéla* și *mîncarea* prea multă, grețosă și grea. Decă ți-s'a stricat și îngreunat stomacul din mîncare — ceea ce omul pôte să sci e și fără a mai întreba pe doctor, — atunci n'ai, decăt să postesci, să ținî 2—3 zile dietă, să nu mîncîci, decăt o zamă de pui, fără pîne, și să bîi decă se pôte un pahar ori două de vin bun, vechi. Dînd ast-fel timp stomacului să consume bucatele cele prea multe și grele, ce le-ai luat fără socotelă, frigurile încetă de sine, fără vre-o doctoriă.

Dăr de cele mai multe-ori frigurile vin din *récéla*, și acesta se întemplantă mai des și cam numai

vara, pentru-că fiind vara caldă, umblă omenii mai ușor îmbrăcați și asudă mai mult și mai tare decăt ierna. Ierna, chiar de asudă câte-odată, nu răcesc așa ușor, de ore-ce sunt bine îmbrăcați și se feresc de *récéla*.

Trebuie să scii, că între pielea și carnea omului se află o fluiditate, un fel de mîzgă, cum e primăvara mîzga între scôrța și golul lemnului (arborelui). E destul — dice amicul omenimei Dr. Pomuțiu — să mergi vara repede în arșița sôrului 4—500 de pași și apoi să te trîntesci așa asudat pe-o canapea, ori sub vre-un pom la umbră dêsă și rîcorosă — și numai decăt frigurile sunt gata, pentru-că trecînd din mare fierbințelă în mare rîcor, fluiditatea ce se află între piele și carne se adună, se prinde cum se prinde tîmna apa înainte de-a îngheța, apoi ținete până o vei pute erăși încăldi și face fluidă, ca să circule între piele și carne.

Asta se pôte face cu chinina, ce are să ți-o prescrie doctorul. Decă însă ești tare și voinic, ai să ținî dietă 2—3 zile, până se reguléză paroxismul așa, ca să sci acurat ora și minuta când vin frigurile. După ce o sci arăta e ușor: iai bîta în mînă și cu 5 ore înainte de sosirea frigurilor pleci la preămbulare, dăr te du de tot încet, ca să poți continua 5 ore fără întrerupere și odihnă, ca și pendulul unui orologiu. Ai făcut această preămbulare, apoi ședî, mîncînd ce-ți place, fiă chiar varđă cu carne de porc, căci ai scăpat de friguri.

Așa-mi spuse mie doctorul Pomuțiu, pe care Academia maghiară pentru talentul său îl trimise cu spesele ei la Paris ca să-și îmbogățescă cunoscînțele, ér Regimul lui Schmerling l'a aplicat ca fizic al districtului Timișorei.

Dăr să vedem, acum cum se curéză Românul țeran de friguri?

„La friguri să nu te lași!“ Așa dice poporul român și așa și face el. Unii țeranî se duc la cărciumă, béu într'o dușcă 3 séu 5 deci de vin și apoi plécă și se duc până când pică undeva de pe picior, dăr nu scapă de friguri. Alții se îmbracă cu cea mai căldurosă haină ce o au, se încing peste ea cu șerpar și prind a lucra până nu mai pot și așa unii scapă de friguri. Alții nu mîncîcă o di întregă de loc; a doua di des de dimînță iau o litră de vin și încep a bea câte-un pîhăruț la tîtă jumătatea de ceas până îl bea tot;

apoi se pun în pat, se acoper bine ca să asude. Urmarea e, că unii se vindeca, alții însă nu. Mulți sufer și se tîresc câte 6—8 săptămîni pe sub toate umbrele până rămân numai schelete, ori pôte chiar mor.

Singura medicină prescisă de doctori în contra frigurilor este chinina. Dăr pe lângă ea mai trebuie ținute și celelalte reguli, ce arată doctorii cei buni, ca d. es.: să nu mîncăm prea mult și bucate grele, să nu ne ostenim, să nu ne mîniăm séu supărăm, cu un cuvînt, să ne ferim de tot ce ne turbură și scôte din starea normală.

Sunt mulți cari dic, că de chinină se umflă splina. Asta nu o cred. Cel puțin eu, care după ce am trecut de 60 de ani și nu am mai putut face cura lui Pomuțiu, am luat atîta chinină, încât ar fi plătit tot neamul meu. Nu mi-s'a umflat însă nici splina, nici alte organe interne.

Am scris acestea, ca dîră cei ce le vor ceti să se pôtă folosi de ele mai bine decăt mine, care, pe lângă toate relele, am trecut de 75 ani.

Brașov, 25 Iulie n. 1896.

Axentie Severn.

ECONOMIA

Îmbunătățiri și reforme economice.

Discurs rostit de I. Georgescu în adunarea desp. III al Făgărașului, al Asociației transilvane, ținută în 12 Iulie st. n. 1896 în comuna Porumbacul inferior.

Onorată Adunare!

Unde-i unul nu-i putere
La nevoi și la durere,
Unde-s doi puterea creșce
Și dușmanul nu sporesce.
Alexandri.

De bună sémă, că adevărul acestor cuvinte l'au avut în vedere și repausații noștri Archierei de piă memoriă Alesandru Sterea Șuluțu și Andreiu baron de Șaguna, când înainte de acesta cu 35 de ani s'au adunat și sfătuit împreună cu alți fruntași de ai noștri pentru înființarea: „Asociației transilvane pentru literatura română și cultura poporului român“, care împărțindu-se apoi în mai multe despărțăminte se pôtă cuprinde sub aripile sale tîtă suflarea românească.

Asociațiunea noastră transilvană ne intrunescă în tot anul odată în centrele mai însemnate românești, ér despărțămintele ei încă se intrunesc câte odată séu de două-ori pe an. O asemenea adunare este și această, ce se ține aici din partea despărțămîntului III al Făgărașului.

Fiind-că partea cea mai mare a poporului nostru intruit la această adunare

nu înțelege scopul ce-l urmăresce asociațiunea noastră și despărțămintele ei, așa fiă-mi îngăduit și mie cu acest privilegiu de a face câte-va destăinuirî și lămuriri despre acela, înainte de a ajunge la tema, despre care mi-am propus să vorbesc și eu în această adunare.

Chiar și înaltul Ziditor la facerea lumii ne-a arătat o pildă frumoasă în privința asociației séu a tovarășiei, când după ce a făcut pe Adam și a dîs: „Nu este bine ca să fiă omul singur, ci să-i facem lui o soțică, care să-l mîngăie și ajute în lipsele și necazurile lui“ și astfel ia făcut pe strămoșa Eva.

Așa ș'au dîs și răposaii Archierei ai noștri mai sus pomeniți dimpreună cu alți fruntași la anul 1861, când s'au adunat mai întăiu pentru înființarea acestei asociațiuni, că: „Nu este bine ca poporul român să mai ôrbece și pe viitor în întunec și neștiință, ci să-i aprindem și lui o lumină cât de mică, care să-l lumineze și povățuiescă spre cultură, știință și progres, precum a luminat și condus stîlpul de foc nîptea pe Jidovii rătăciți prin pustia Arabiei“.

Dăr, deși Asociațiunea noastră transilvană este înființată mai de mult, totuși ea a înaintat până acum cam încet în asemănare cu alte Asociațiuni străine de felul acesta și acesta s'a întemplant parte din neștiința poporului, parte din lipsa de sprîjin moral și material a unor fruntași de ai noștri mai cu dare de mînă, cari ar avé o sântă datorință morală de a sări la tot privilegiul intru ajutorul ei.

Pe lângă toate pedecile și greutățile de până acum, Asociațiunea noastră a lucrat mult pentru deșteptarea și cultura poporului nostru, acordând stipendii școlariilor mai sêraci de pe la școlele mai înalte, apoi învîțăcelilor dela meserii, premiind și tipărind cărți mai de valoare, susținînd o școlă mai înaltă de fete în Sibiu ș. a.

Deșteptarea și cultura poporului nostru au făcut în timpul din urmă un progres séu spor atît de îmbucurător, încât suntem admirați chiar și de străini: biserică și școle noue s'au făcut acum de o jumătate de veac mai în fiă-care comună, în cari propoveduesc aprîpe pretutindenea preoți și învățători zeloși cuvîntul adevărului, luminei și soiiinței, întocmai precum au propoveduit apostolii lui Christos Evangeliiul creștinismului între poporele păgâne.

Dăr acest progres să nu ne amăgescă nici decum și să credem, că am fi înaintat așa departe, încât nu am mai avea trebuință de a ne opinti, ca să înaităm și pe viitor tot mai mult. Nu, nici decum! Mai avem multe de isprăvit și pe viitor: mai avem lipsă de multe adunări de acestea, în cari să ne putem sfătui despre sôrtea noastră și a poporului.

Lăsînd ca alți inteligenți și fruntași

noscînd, c'ai fost pe la șolă, dăr tata dumitale l'a cunoscut bine. E Pascu, morarul cel bogat dela morile cele cu bontău, de pe Someș“.

— „Cum? Ésta să fiă Pascu, morarul cel vestit?“

— „Ésta.“

— „Hm! Și cum a ajuns la starea asta ticălosă în care se află?“

— „D'apoi așa, că i-a fost eșit vestea de bogat ce era. Apoi bogăția lui sta în banî gata. Avea, precum spun omenii, o ladă de stejar și în ea avea o mulțime de banî de aur și de argint și avea și contrătușe multe, cum da banî împrumut pe la omenî. Dăr din banii ce-i mulți nu cumpără nici casă, nici loc, ci adună ban peste ban, cum dicea el: să aibă la bătrînețe. Copii nu avea. Móra aducea venit mare, apoi bine că móra era grofescă și venitul cel mai mare al groiului era, dăr el mai mult decăt de 30 de ani o ținea în arîndă. Și-i mergea bine. Dăr o greșelă mare a făcut, că nu și-a băgat banii în pămînturi, că vestea bani-

lor merge iute și omenî doritori de banî unde nu sunt? Cum s'a întemplant, cum nu, că odată, — la primăveră vor fi opt ori dîră nouă ani d'atunci, — pe la miezul nopții, spre ziua de Pasci când nu era suflet de om la móră, numai el cu morărița și cu ucenicul ce-l avea, numai aude strigînd glas de om: Bade Pascule, ești, că se încă móra, a intrat apă 'n bontău.

Éra lună ca ziua. El ese repede cu ucenicul după el, dăr cum ese din casă, cum îl apucă doi omenî pe el și doi pe ucenic, le légă gura, le légă mînilé 'n spate și piciorole de olaltă și-i străjuesc acole, ér alții doi intră în casă, dau să lege și pe morărița, dăr ea se svêrcolesce să scape afară să strige „tulvai“. Atunci unul din străinii ce intrară în casă îi dă una cu sêcurea după cap, de cade jos, apoi îi mai dă una cu tăișul sêcurei, de-i cade capul ca o căpătîină de curechiu de cătră grumađi. Și apoi la lucru, băiete. Stricără lada cea de stejar și o goliră de tot

ce era în ea; nici un ban nu lăsară, nici o scrisore cât de mică, apoi desbrăcară casa de hăineturi și din pod coborîră slănină și unturi și cărnuri de porc și-și umplură sacii, apoi eșiră încărcați și se puseră în luntre și trecură Someșul lăsînd pe morarul Pascu și pe ucenic legați de mîni și de picior și cu gurile îfundate de călți și legate cu năfrămî, ér pe morărița mórta 'n casa morii.

Așa stătî Pascu morarul de pe la miezul nopții până Duminecă în ziua de Pasci după vecerne, când merse un sêrac, care tot-déuna în ziua de Crăciun și în ziua de Pasci scia, că capătă dela Pascu mîncare și beatură și câte-un rînduț de haine purtate. Când ajunse sêracul la móră se minună cum de nu-l latră căni, ca de altă-dată, adecă căni erau morți umflați în apropierea morii ér morarul cu ucenicul erau vineți, țepenî, înainte uși tinđii. Cuprins de spaimă dete sêracul larmă, strigînd „tulvai!“ Atunci 'i se parî, că ucenicul se cercă a ridica capul.

Deci repede se dă sêracul și deslégă pe morar și pe ucenic și le desfîndă gurile, apoi fără a mai cerca ce-i prin casă, fuge în ruptul capului cătră sat, strigînd cât putea: Săriți, omenî buni, e primejdiă la morarul.

Cum auđiră omenii, alergară în fuga mare spre móră. Ucenicul era ridicat într'un cot, plîngînd și ținîndu-se cu mînilé de cap, ér morarul numai din când în când sufla. Satul întreg s'a adunat, ca la minune, și omenii nu-și puteau da séma, ce s'a putut întemplant. Un om intră în casă, adecă acolo era o baltă de sînge și morărița mórta, fără cap. Groza era mare. Încet cu încetul se desmeteci ucenicul și spuse cele întemplate. Cu mare greu își veni și morarul în simțire și plîngea și se ținea și el de cap; semn, că după ce-i legase nîptea hoții, îi lovîră și în cap și peste spate, că toți erau vineți. Primarul puse numai decăt străji la fața locului, ér pe morar îl puse într'un țol și-l duseră în sat, ér pe ucenic îl duseră de sub suori

de ai noștri să lumineze poporul despre alte cestiuni și afaceri arătătoare ale lui, eu mi-am propus cu acest privilegiu a atrage luarea aminte a onoratei adunări de față asupra unor porniri stricaciōse, cari s'au încuibat în timpul din urmă în mijlocul poporului nostru, precum și asupra îmbunătățirilor și reformelor mai nouă economice.

Poporul român în întreg cuprinsul său este un popor agricol și econom de vite. Cătră acestea două ocupațiuni atâta rêvnă și atragere a arătat atât în trecut, cât și în timpul de față, încât a uitat aproape cu totul industria și comerțul, două isvōre acestea mai bogate de câștig decât plugăritul și economia vitelor.

Urmarea acestei uitări și lenevirii a fost, că la noi până acum nu s'a putut întemeia clasa de mijloc, care adecă mijlocesce schimbarea produselor între domni și țărani și așa dobândă o iau mai totă străinii așezați printre noi, cari fac acelea mijlociri.

Că poporul nostru nu a îmbrățișat până acum cu destulă căldură meseriile și negoțul este a se ascrie și împrejurărilor nefavorabile din trecut, când Românului ca atare nu-i era ertat să învețe meserii sau să porțe negoț pe la orașe, unde erau anumite țehuri (tovărășii), cari nu cuprindau în sinul lor alți măestri și neguțatori, decât numai de cei din națiunea lor.

Astfel fiu poporului nostru, cari n'au fost dați pe la școle mai înalte, au fost siliți a rămâne tot numai la cōrnele plugului. Dér, pe când poporul s'a sporit, pământul a rămas același, așa că de pe o moșia de pe care mai înainte de acesta cu o jumătate sau un veac întreg, se nutrea și trăia o singură familie, astăzi trebuie să trăească câte două sau trei.

Un economist învțăat a dis, că unde prin o lucrare mai înțeleptă (rațională) a pământului se poate face ca în loc de o pâne se crească câte două, acolo se pot nasce și în loc de un om, câte doi, căci au cu ce să nutri; la noi însă, dér cu deosebire aici în țera Oltului se poate susține lucrul întors, de-ōrece se nasc mai mulți omeni, ca cât se produce pâne. (Aplause).

Așa stând lucrul este prea natural, ca să ne gândim și noi mai cu de-adsinsul și să ne apucăm pe viitor și de unele meserii și neguțatorii, căci după cum am vădit, precum au trăit părinții și moșii noștri noi nu mai putem trăi din cauză, că ne tot înmulțim, éră pământul nu se mai sporresce, ci rămâne același, precum a fost cu veacuri mai înainte de acesta.

Inceputul s'a și făcut pe cele mai multe locuri și nouă nu ne rămâne alta, decât să sprijinim pe puținii noștri măestri și negu-

țatori, ca ei să potă da mereu înainte și așa să se îmbărbăteze și alții la îmbrățișarea meseriilor și a negoțului. Acesta ar fi una dintre îmbunătățirile, ce am puté face meseriilor și negoțului nostru național.

O altă îmbunătățire ar fi și aceea, ca industria de casă atât de înfloritoare până acum la poporul nostru să nu dea înderēt, ci ea să înainteze și să se perfecționeze și pe viitor tot mai tare; durere însă, că în timpul din urmă s'a vădit o pornire stricaciōsă în privința acesta, s'a vădit adecă, cum țesăturile trainice de lână, cânepă și in sunt înlocuite cu țesături de bumbacuri și giolgiuri „frumōse la vedere dér slabe la purtare“, după cum se dice.

Țesăturile și chindisiturile, ce se fac pe acelea de cătră femeile noastre pretutindenea, au pus în uimire chiar și pe străini, cari cumpărând apoi asemenea modele le-au dus prin fabricile lor și au început a face cu ajutorul pressei (teascului) și al colorilor diferite țesături în colorii, pe cari după aceea ni le vënd tot nouă sub numiri de fețe de pat, de masă, chindeuă (ștergare), cârpe de cap, de buzunar (batiste) ș. a.

O altă pornire tot așa de stricaciōsă, ce se vede acum de un timp încuibată în mijlocul poporului nostru este și mândria (luxul). În loc de a rămâne pe lângă vestimintele noastre mai de demult, precum sunt: opincile, ciōrecii de lână sau păuză țesuți în rēsboiu de cătră femeile noastre, recălele de lână, bubōele (sumanele) și altele, alergăm după tōte prin țerg, „căci le cumpărăm mai eftin, de cât ne costă făcutul în casă“, după cum auzim dicēnd pe unele din femeile noastre; ele uită însă, că un lucru făcut în casă ține de două-ori mai mult ca cel cumpărat de prin țerguri.

Așa se dau cu crucerul, decerul și florenul din casă banii câștigați cu multă trudă și sudōre chiar și pe acelea vestimente, pe cari ni le-am putea face și noi, apoi pe altele, pe cari nu ni le putem face, precum sunt: pălăriile, peptarele, șerparele și altele, până ce ne pomenim, că nu mai avem nici în ladă parale, nici în coș bucate, așa încât apoi la mulți se adevărește strigătura populară:

Lelița e cu cercei,
Badea cu ciōrecii rēi,
Lelița e cu papuci,
Badea cu ciōrecii ruți.

(Așa este!)

O altă pornire tot așa de stricaciōsă, care s'a încuibat în mijlocul poporului nostru de un timp încōce este și patima beției, care a început a prinde în rociul său chiar și o parte din generațiunea mai tineră.

Intrebuintarea beuturilor spirituoase a fost cunoscută din timpurile cele mai îndepărtate. După testamentul vechiu, încă

și Noe al doilea întemeiător al neamului omenesc, bēnd odată mai mult vin s'o îmbetăt și el și nesciind ce face a rămas de risul și batjocura fiului său Ham.

Dér cu totul altele au fost beuturile din trecut și altele sunt cele de astăzi; beuturile din trecut au fost naturale, adecă așa precum le-au lăsat mama natură, ér cele de astăzi sunt mai mult măestrite (mesteșugite), precum s'a măestrit și omenimea actuală, față de cea din trecut.

S'a constatat, că dintre omenii căduți în patima beției mai mult ca jumătate nebunesc sau capēta alte bōle primejdiōse înainte de mōrtea lor, mai departe s'a constatat, că cele mai multe hoții, bătaii, omoruri, aprinderi și alte fără de legi le servesc bețivii și încă pe timpul Duminecilor, când crășmele pe cele mai multe locuri sunt îndesute de omeni, femei, tineri, bătrani și copii, éră bisericile stau gōle, și comisuniile de asentare au constatat la rēndul lor, că pe unele locuri tinerimea chiămată la ostășime este atât de slabă, încât parte mare nu se poté asenta.

Ce să mai dicem apoi despre acei părinți nefericiți, cari aducēnd și pe acasă rachiul, dau și la copiii cei mai mici, sau că-i duc în societatea lor pe la crășmă, „ca să bea și ei cât de puțin, căci de nu li se frige inimuța“, după cum dic ei. Astfel am ajuns ca să vedem pe cele mai multe locuri, că tinerimea bea și-și petrece cu aceeași plăcere prin crășme, ca și cei mai bătrani.

Onorată Adunare! Unde vom ajunge ore continuând pe calea apucată? Vom ajunge desigur la un rău mare, vom ajunge sclavii (robii) beuturilor spirituoase, vom ajunge în sfârșit, ca să se adevărească la mulți strigătura populară:

Cui îi place rachiul bine
Nu-i mai veți cu haine bune,
Său:

Vinul, țuca cui îi place,
N'are cu ce să se îmbrace.

Acestea le-au avut în vedere nu numai o parte dintre fruntașii și inteligenții de pe la noi, ci chiar și de prin alte țeri, când au început a înființa nisce reuniuni (tovărășii) de temperanță, membrii cărora sunt obligați prin jurământ de a nu mai bea rachiul, precum de a împedeca și pe alții dela beutura aceluia. De-ar da Dumnezeu, ca asemenea reuniuni să se înființeze și sporască pretutindenea, ca astfel să stărpescă cu desăvârșire patima beției dintre fiii poporului nostru.

O altă pornire, care s'a încuibat de un timp în mijlocul poporului nostru este și aceea, că de un timp încōce, unii au început a face meru la împrumuturi, fiă de pe la particularii mai bogăți, fiă mai de pe la

bănci, așa încât multe din moșile plugărilor noștri sunt puse garanția pentru acelea pe la cele bănci.

Dacă împrumuturile din vorbă s'ar face pentru introducerea unor îmbunătățiri și reforme economice, decât acelea s'ar așeza în pământuri sau vite, din cari datorășii se potă scōte ori și când interesele ușor și fără întârziere, atunci fiă-cine recunoșce că asemenea împrumuturi sunt fōrte bune și avantagiōse; din contră, când acelea se fac fără lipsă, numai poté ca să-ți cumperi nisce vestimente, sau să le cheltuesci pe mănōări și beuturi, atunci acelea odată te duc la sapă de lemn.

Pe calea acesta multe din moșile noastre romănesci au ajuns bătute la dobă, multe au ajuns și în mână străine și mulți omeni „cu casă și cu masă“, cum se dice, au ajuns ca să ia băta de cerșitor la mână și traista după cap și să pribegescă în țera străină cu ochii plini de lacrimi și cu inima sfășiată de durere dicēnd:

Nu am pită nu am sare,
Tōte le-au dus darea mare.

(Aprobări).

(Va urma).

Internat pentru fetițe în Brașov.

Inscințare.

„Reuniunea femeilor române din Brașov“ a înființat, după cum se scie, un internat, cu scop de-a instrui fetițe din clasa de mijloc a societății romănesci în menajul casei, precum și în diferite lucruri de mână, ce cad în sfera unei bune economă.

Reuniunea întreține și subvenționează acest Internat cu o sumă considerabilă, numai ca să potă primi fetițe cu taxa cât se poté de scăduță.

În acest internat se învță: a) a pregăti tot felul de mănōări; b) a spăla și a călca tot felul de albituri; c) a croi și a cōse cu mașina tot felul de albituri și vestimente; d) a cultiva legumi, și e) reguli igienice.

Pentru completarea cunoscințelor câștigate în școlă, s'a introdus și o școlă de repetiții prevăduță în legile statului pentru copile dela 12—15 ani.

În această școlă se va propune: Limba română în 2 cursuri à 2 ore pe săptămână; Limba maghiară în 2 cursuri à 2 ore pe săptămână; Limba germană în 2 cursuri à 2 ore pe săptămână; Aritmetica în 2 cursuri à 2 ore pe săptămână; Istoria și geografia în 2 cursuri à 2 ore pe săptămână; Istoria naturală și fizica în 2 cursuri à 1 oră pe săptămână; Religia în 2 cursuri à 1 oră pe săptămână; Desemnul în 1 curs à 1 oră pe săptămână; Scrierea în 1 curs à 1 oră pe săptămână; Cântări în 1 curs à 1 oră pe săptămână; Gimnastica în 1 curs à 1 oră pe săptămână.

În acest „Internat“ se primesc fetițe române, cari vor fi absolvat cel puțin 3 (trei) clase primare și vor fi implinit 12 ani.

De-ōrece prin reorganizarea cea nouă a instrucțiunii numărul orelor s'a înmulțit în mod considerabil, de aceea s'a statuit pentru completa întreținere și instrucțiune taxa de 14 fl. pe lună, plătită anticipativ. Fetițe orfane și sărace pot fi primite gratuit în „Internat“. Fetițe din Brașov, cari vor voi să petrecă numai peste zi în „Internat“, plătesc pentru totă instrucțiune și pentru prânț și ojină câte 10 fl. pe lună. De-ōrece numărul elevelor, atât al celor cu plată, cât și al bursierilor este restrins, de aceea, se invită părinții și tutorii a se înșinua, respective a înainta petițiunile îndreptate cu testimoniu de paupertate și cu actul de botez la subscriba președintă pândit în 20 August st. v. Primirea elevelor în „Internat“ se va face dela 25 August încolo. La primire are să aducă fiă-care elevă albiturile și vestimintele necesare, precum și așternutul de pat. În legătură cu acest „Internat“, Reuniunea în anii trecuți a înființat și un „Orfelinat“ pentru fetițe orfane și sărace dela 6—12 ani; aceste fetițe primesc întreținerea completă pe școlă romăne gr. sur. din loc.

Petițiunile pentru primire sunt a se adresa până în 20 August st. v.

I. P. R.

și le dădură de mâncat și de beut, că erau mai morți și de bătuti, și de fōme și de sete, ba și frig le fusese, că erau numai în cămașe, cum eșiseră din așternuturi. Primarul trimise numai decât după judecători și îndată a doua zi de Paști fū în sat judecătorul cu doitori și cu gendarmi. Și au căutat, și au judecat, și pe hoți nu i-au aflat până n'diua de ađi. Mărturisirea morarului și a ucenicului le puseră la protocol, pe ei îi duseră în spital, unde stătu ucenicul vre-o 2—3 luni de zile, apoi se însănătoșă, că nici n'a fost poté bătut așa tare, și era om tiner, apoi omul tiner iute se scapă, iute se capătă, dér bietul Pascu stătu un an de zile, apoi eși slab și cu cât avea pe el.

El, care era bogatul cel vestit, acum trebuie să cerșescă, decât nu vre să mōră de fōme. Nici n'a mai abătut pe la mōră de atunci, dér și de-ar vre să n'ergă, n'ar aflao, că, la anul după întēmplarea cu el, veni un povoiu mare și o duse cu bonțau cu tot, de nimeni nu i-a mai auzit de nume; nimeni nu scie, dusu-o-a Someșul până colo departe,

unde se pierde și el, ori că cufundatu-s'a undeva?

Acum scii povestea cerșitorului Pascu? Scii de ce toți îi întind milă? Toți îl cunoec, că dōră pe un morar vestit câtă lume îl caută?!

Așa-mi spuse badea Alexa, acus trei ani. De multe-ori mă gândii la întēmplarea lui și la nestatornicia bunurilor pământesci. Êst an, când umblau colindătorii, cine-va strigă dela ferēstră cu glas răgușit: „Lăsa-veți sfântul Crăciun în casă?“ Êr după ce i s'a rēspuns: „lăsa“, încep, cu glas jalnic și răgușit:

Coborito coborit
Domnul sfânt p'acest pământ
În mijlocul satului
La casa bogatului...

Acela-i om bătrân și-i singur, cugetaiu eu și-l chiămau să colinde în casă. Adecă cine era? — Pascu morarul!

Nu colinda, bade Pascule, îi dic eu, ci hai ședți ici pe scaun lângă cuptor și-mi spune, nu-ți e jale după zilele cele bune ale dumnitale?

— Să-mi fiă jale? De ce? Atâta ani fost vrednic! De eram vrednic să ajung zile mai bune la bătrânețe,

mi le da Dumnezeu; așa... mulțam Dōmne, că pot barem umbla, de nu cad la pat. Mē dōre de durut, focuital țăst de cap, și nu prea vėd bine nici nu aud de trebă, dér altcum nu-mi lipsese nimic. Ori unde intru, ori la ce creștin, capēt ceva, cât nu duc lipsă de nimic; unde mă apucă nōptea, nime nu mă scōte din casă; pe departe nu merg în cerșit, numai prin aretul satului meu, prin satele de unde sciu că veniau omeni la mōra mea. Aceia mă cunoec și mă miluesc, că sciu, că nu din vina mea, c'ași fi fost un prădător ori tragău am ajuns asta stare, fără așa a poruncit cel ce m'a zidit...

Dicēnd aceste, se ridică: Nōpțe bună, domnule, și mulțam de omeniă, Nascerea lui Christos să fiă de folos la tōtă lumea și nouă.

Nōpțe bună, bade Pascule!
Să se încrēdă cineva în avere?
Mai scie nimernicul de om ce va ajunge?

Ba nu! Cel ce face voia Dōmnilui va trăi în veci și bine-i va fi lui?

Informațiunile mai de aproape se pot primi dela președinta reuniunii și dela actuarul acesteia.

Agnes Dușoiu, Lasar Nastasi, președintă, prof. gimn. și actuarul reuniunii.

MULTE ȘI DE TOATE.

Întelepciunii din totă lumea.

Un măgar mai bucuos sberă el, decât se audă pe alții sberând. Așa sunt și mulți oameni în lumea acăsta.

Femeile adese-ori sémână unor case din vechime, cu uși multe și ferestri puține.

Adevărata fericire a vieții stă într'aceea, să fii liber de griji, să-ți implinesci datorința față de Dumnezeu și față de oameni.

O profeție veche astronomică spune caracterul femeilor, cari se nasc în diferite luni ale anului, și anume: Dăcă o fată se nasc în Ianuar se dăce, că va fi de natură melancolică, menageră bună, va avé inimă bună și va iubi îmbrăcăminte pompoasă.

Pe această pardoselă de 14m. X 6m.60 va fi aședat un salon de 7m.50 X 3m.90.

Escursiuni pe munții Terei-Barsei și ai Făgărașului. Cu titlul acesta a apărut în tipografia „A. Mureșianu“ din Brașov o carte foarte prețioasă, scrisă de d-l Ioan Turcu, protonotar pens. al comitatului Făgăraș.

Un drum de fier în Mare. În carând se va da în circulație drumul de fier dintre Brighton și Rottingdean.

Un măgar mai bucuos sberă el, decât se audă pe alții sberând. Așa sunt și mulți oameni în lumea acăsta.

Femeile adese-ori sémână unor case din vechime, cu uși multe și ferestri puține.

Adevărata fericire a vieții stă într'aceea, să fii liber de griji, să-ți implinesci datorința față de Dumnezeu și față de oameni.

O profeție veche astronomică spune caracterul femeilor, cari se nasc în diferite luni ale anului, și anume: Dăcă o fată se nasc în Ianuar se dăce, că va fi de natură melancolică, menageră bună, va avé inimă bună și va iubi îmbrăcăminte pompoasă.

Pe această pardoselă de 14m. X 6m.60 va fi aședat un salon de 7m.50 X 3m.90.

Escursiuni pe munții Terei-Barsei și ai Făgărașului. Cu titlul acesta a apărut în tipografia „A. Mureșianu“ din Brașov o carte foarte prețioasă, scrisă de d-l Ioan Turcu, protonotar pens. al comitatului Făgăraș.

Un drum de fier în Mare. În carând se va da în circulație drumul de fier dintre Brighton și Rottingdean.

Un măgar mai bucuos sberă el, decât se audă pe alții sberând. Așa sunt și mulți oameni în lumea acăsta.

Femeile adese-ori sémână unor case din vechime, cu uși multe și ferestri puține.

Adevărata fericire a vieții stă într'aceea, să fii liber de griji, să-ți implinesci datorința față de Dumnezeu și față de oameni.

O profeție veche astronomică spune caracterul femeilor, cari se nasc în diferite luni ale anului, și anume: Dăcă o fată se nasc în Ianuar se dăce, că va fi de natură melancolică, menageră bună, va avé inimă bună și va iubi îmbrăcăminte pompoasă.

Pe această pardoselă de 14m. X 6m.60 va fi aședat un salon de 7m.50 X 3m.90.

Escursiuni pe munții Terei-Barsei și ai Făgărașului. Cu titlul acesta a apărut în tipografia „A. Mureșianu“ din Brașov o carte foarte prețioasă, scrisă de d-l Ioan Turcu, protonotar pens. al comitatului Făgăraș.

mult și sacrifică norocul și sănătatea pentru de a-l câștiga.

Banul e aceea, ce fii-care bucuos imprumută și uită de-a mai da înderăt.

Un drum de fier în Mare.

În carând se va da în circulație drumul de fier dintre Brighton și Rottingdean. Lungimea sa este de 6.400 m., e situat pe marginea mării, aproape de nivelul apelor joase, astfel că el va fi acoperit, de apă cea mai mare parte de timp din 24 de ore.

Sunt patru linii de șine, stabilite în cale dublă; distanța șinelor extreme este de 5 m. 10; fii-care părechă de șine e suportată de blocuri artificiale incastrate în stâncă; panta cea mai mare este de 1.300, și rasa de curbură cea mai mică 800 m.

Vagonul construit are patru suporturi principale constituite din tuburi de oțel de Om. 300, aședate pe un bogiu cu patru roți, Bogiile conductore sunt trase de o bielă verticală trecând prin aceste tuburi. Pardoseala vagonului este la 6 m. 90 de-a-supra căiei, astfel că nu pôte fi niciodată atins de valuri.

Pe această pardoselă de 14m. X 6m.60 va fi aședat un salon de 7m.50 X 3m.90. Forța motrică trebuia mai întâi să consistă într-un curent dat de acumulator, dăr s'a înlocuit cu sistemul trolley.

Fiurul aerian va fi susținut de piloune aședate pe pământ. Guvernul a aprobat această construcțiune a cărei valoare se urcă la 625,000 lei.

Literatură.

Escursiuni pe munții Terei-Barsei și ai Făgărașului. Cu titlul acesta a apărut în tipografia „A. Mureșianu“ din Brașov o carte foarte prețioasă, scrisă de d-l Ioan Turcu, protonotar pens. al comitatului Făgăraș.

Un drum de fier în Mare. În carând se va da în circulație drumul de fier dintre Brighton și Rottingdean.

Un măgar mai bucuos sberă el, decât se audă pe alții sberând. Așa sunt și mulți oameni în lumea acăsta.

Femeile adese-ori sémână unor case din vechime, cu uși multe și ferestri puține.

Adevărata fericire a vieții stă într'aceea, să fii liber de griji, să-ți implinesci datorința față de Dumnezeu și față de oameni.

O profeție veche astronomică spune caracterul femeilor, cari se nasc în diferite luni ale anului, și anume: Dăcă o fată se nasc în Ianuar se dăce, că va fi de natură melancolică, menageră bună, va avé inimă bună și va iubi îmbrăcăminte pompoasă.

Pe această pardoselă de 14m. X 6m.60 va fi aședat un salon de 7m.50 X 3m.90.

Escursiuni pe munții Terei-Barsei și ai Făgărașului. Cu titlul acesta a apărut în tipografia „A. Mureșianu“ din Brașov o carte foarte prețioasă, scrisă de d-l Ioan Turcu, protonotar pens. al comitatului Făgăraș.

Un drum de fier în Mare. În carând se va da în circulație drumul de fier dintre Brighton și Rottingdean.

Un măgar mai bucuos sberă el, decât se audă pe alții sberând. Așa sunt și mulți oameni în lumea acăsta.

Femeile adese-ori sémână unor case din vechime, cu uși multe și ferestri puține.

Adevărata fericire a vieții stă într'aceea, să fii liber de griji, să-ți implinesci datorința față de Dumnezeu și față de oameni.

O profeție veche astronomică spune caracterul femeilor, cari se nasc în diferite luni ale anului, și anume: Dăcă o fată se nasc în Ianuar se dăce, că va fi de natură melancolică, menageră bună, va avé inimă bună și va iubi îmbrăcăminte pompoasă.

Pe această pardoselă de 14m. X 6m.60 va fi aședat un salon de 7m.50 X 3m.90.

Escursiuni pe munții Terei-Barsei și ai Făgărașului. Cu titlul acesta a apărut în tipografia „A. Mureșianu“ din Brașov o carte foarte prețioasă, scrisă de d-l Ioan Turcu, protonotar pens. al comitatului Făgăraș.

Căendarul săptămânei.

Calendar table for July 31 days, showing Julian and Gregorian calendars with feast days like St. Maria Magdal, St. Trofim, etc.

Prețurile cerealelor din piața Brașov.

Din 31 Iulie st. n. 1896.

Table of grain prices in Brașov, listing items like wheat, barley, and rye with their respective prices in lei and gros.

Bursa de București

din 28 Iulie n. 1896.

Table of stock market prices in Bucharest, listing various bonds and securities with their values and interest rates.

SCOMPTURÎ:

Table of exchange rates for various banks and locations like Paris, Petersburg, Berlin, etc.

Tergul de rimători din Steinbruch.

Starea rimătorilor a fost la 27 Iulie de 7635 capete, la 28 Iulie au intrat — capete și au eșit 190 capete rămânând la 29 Iulie un număr de 7445 capete.

Se notăză marfa: ungurescă veche e grea dela 44.— or. până la 45.— or. marfă ungurescă tineră grea dela 46.— or. până la 47.— or., demijloc dela 48.— or. până la 49.— or. ușoră dela —.— or. până la —.— or.

Cursul la bursa din Viena.

Din 30 Iulie 1896.

Table of exchange rates in Vienna, listing gold and silver prices.

Table of exchange rates for various currencies and commodities like gold, silver, and different types of bonds.

Cursul losurilor private

din 29 Iulie 1896

Table of private lottery results, listing various lottery types and their respective amounts.

Bursa de mărfuri din Budapesta.

din 28 Iulie n. 1896.

Table of commodity prices in Budapest, listing various goods like grain, oil, and other market items.

Cursul

Table of exchange rates for various goods and services, including different types of oil and grain.

Cursul pietei Brașov.

Din 31 Iulie 1896.

Table of market prices in Brașov, listing various commodities and their current market values.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu. Redactor responsabil Gregoriu Maior.

Nr. 3974—1896.

Publicațiune,

privitoare la măsurările de dare însemnate mai jos pentru anul 1896.

Conform §§ lor 16 și 18 a art. de lege 44 din an. 1883 se aduce la cunoștința generală, că următoarele liste de măsurare a dării, venite aici dela onor. direcțiune reg. ung și adevă:

1) Consemnarea despre reparațiia dării de pământ, ce conține pe toți proprietarii de pământ.

2) Listele de măsurare a dării privitoare la darea de câștig cl. I și II ce conține taxarea industriașilor obligați de a plăti dare fără de calfe, calfele de industriași, servitorii, diurniștii etc., precum și taxarea a proprietarilor de case — pământ și a capitaliștilor cu cl. II-a.

3) Listele de măsurare ale dării de câștig clasa IV, ce conține pe cei aplicați cu salariu anual sau cu simbria sau pe funcționarii de stat, municipali, comunali și privați, cari primesc o pensiuie, ori un salariu de grație (Gnadengehalt).

4) Listele de măsurare ce conțin pe cei obligați a plăti de rentă și de dobândă pentru capitaluri imprumutate (Kapitalzinsen u. Rentensteuer).

5) Listele de măsurare a aruncului la darea generală de venit ce se vine după darea de casă și de pământ cumcă toate aceste liste sunt depuse la subscrișul oficiu de dare orașenesc timp de 8 zile, adevă dela 3 până la 10 August st. n. 1896 inclusiv înainte de amedii dela 8 până la 12 ore, unde se pot vedé de fiăcine.

Pot face recurs în contra acestor măsurări de dare din listele însemnate mai sus:

a) acei contribuabili, cari deja în anul trecut au fost supuși măsurării într'una din clasele de dare mai sus numite pot face recurs, în timp de 15 zile adevă până la 25 August st. n. 1896 inclusive;

b) acei contribuabili însă, cari pentru prima oră sunt supuși măsurării de dare într'una din clasele amintite pentru anul 1896, pot face recurs în timp de 12 zile începând dela ziua, în care s'a introdus în cârticica de dare respectiva sumă, cu care au fost taxați, și recursul este a se înainta la onor. comisiune administrativă prin magistratul orașenesc din loc.

Recursurile, ce vor sosi după acest termen, vor fi considerate ca întârziate și necondiționat respinse.

În fine toți contribuabilii sunt provocați să se înfățișeze la oficiul acesta neamănat, aducând cu sine cârticica de dare pentru 1896 în scopul de a li se induce într'ênsa susnumitele dări.

Brașov, în 31 Iulie 1896.

Magistratul orașenesc.

Nr. 11049—1896.

PUBLICAȚIUNE.

Cu totă abundența apei contra-se în apeductul orașenesc, se simte totuși lipsa de apă.

Spre acest scop se provocă toți consumenții de apă, că mai cu semă în sezonul de vară, să se abțină de orice risipă de apă, de ore-ce în alt fel de casuri pedepsirea astorfel de consumenți se va dispune cu totă asprimea.

Întimplese risipa de apă parte prin lăsarea deschisă a pipei de apă instalată în case, parte prin curgera fără vr'un scop a apei în canaluri, sau în urma relei întrețineri a instalațiunilor în case, sau în urma neconcesei stropiri a grădinilor, un-

de nu se află hydrometru, autoritatea va purcede cu cea mai mare strictetă în contra celor vinovați.

Organele administrațiunii apeductului, cât și acele ale poliției au căpătat mandatul, ca să controleze toate instalațiunile de apă din case, arătând orice inconvenient aflat.

Se invită acei interesați, ca se dea autorității în această direcțiune tot posibilul concurs, arătând astfel de inconveniențe seu verbalmente, seu scripturistice oficiului orașenesc economic (strada Porții Nr. 63, etagiul al doilea).

În cazul când chiar și aceste dispozițiuni nu vor avé rezultatul dorit, atunci se va simți acest magistrat în ultima linie silit, că pe temeiul statutului pentru apă se dispună pe timp nedeterminat închiderea apeductelor private. O dispozițiune decii, care în interesul general este de a se ocoli.

Brașov, 23 Iulie 1896.

1002,2—3 Magistratul orașenesc.

Se caută

O calfă și un învățacel, care cunoșce limbele patriei și are testimonii bune, se acceptéză în neguțătoria de manufactură a subscrișului.

Oraștié (Szász-Város), 1896.

2—3. George Baciu.

O casă de vëndare

în Brașovul vechiu, strada lungă Nr. 117,

se află de vëndare

o casă cu grădină.

Vëndarea din mână liberă. Casa are 5 odăi, 2 bucătării, pivniță, pod, remesă etc.

Grădina e bine lucrată.

Pentru informațiuni amănunțite a se adresa la D-I I. SCHMID, Brașovul vechiu, strada lungă Nr. 75.

2-4

Numai 6 fl.

costă aparatul „Edison” complet, care se pôte desface, cu casetă elegantă, plate pentru uscat, hârtie de copiat, cameră obscură, mașină de copiat și toate utensile fotografiei. Complet numai 6 fl. 1010,4—6.

Nou inventatul aparat de fotografiă

„EDISON” este cel mai sigur și ieftin din sistemele până acum inventate.

„EDISON” funcționează excelent. Oriși cine pôte fotografia cu acest aparat fără a avea cunoștințe fotografice. Cu „Edison” se pôte lua fotografii la moment, portrete, peisajuri. Indispensabil pentru Turisti, Pictori, amicii ai naturii etc. Complet cu explicații lesne de înțeles 6 fl.

Magazin special de aparate phot. ALFRED FISCHER, Viena I. Adlergasse 12. Se trimite cu rambursă

Anunțuri

(inserțiuni și reclame)

Suntă a se adresa subscrișei administrațiunii. În cazul publicării unui anunțu mai mult de odată se face scădământ, care creșce cu cât publicarea se face mai de multe-ori.

Administ. „Gazeta Trans.”

Un învățacel

din casă bună, care au absolvat cel puțin una sau două clase gimnasiale ori reale și vorbesce românesce, ungurește și nemțește se primesce în prăvălia de mode a Domnitor S. Corvin și fiu din Oraștié (Szász-Város).

1020,3—3.

O calfă și un comptoarist

se acceptéză în magazia de manufactură a M. Eisenstein & fiu în Brașov.

Reflectanții se cunoșcă toate trei limbii ale țerei.

1028,3—3

Hotel Nicolau Sinaia.

Avem onóra a face cunoscut, că am arangiat Hotelul nostru din nou, astfel, că On. noastră clientelă va găsi tot confortul și serviciul cel mai prompt.

Atât Hotelul cât și Restaurantul se dirigează de noi însuși.

Am redus prețurile cât au fost posibil, astfel ca să convingă ori cărei familii se trăescă perfect de bine și ieftin.

Restaurantul va fi în anul acesta îngrijit cu o deosebită atențiune. — Se vor prepara bucatele cele mai gustose, atât naționale, cât și străine, după dorință.

Se pot face abonamente în pansiuie cu condiții avantajoșe. Prețurile sunt următoarele: Dela 1 Iuliu casă serviciu, masă la direcție dela 7 Lei în sus pe di.

Vinurile sunt din cele mai excelente.

Sperăm că vom fi încurajați de On. noastră clientelă și îi asigurăm, că vor remăné pe deplin satisfăcuți de serviciul nostru.

Cu totă stima:

N. Tunariu & A. Voina,
Hotel Nicolau Sinaia.

1026,3—3

O specialitate naturală neprețuibilă

este apa minerală alcalin-acidă bicarbonată

Isvorul „MATILDA” de Bodok,

care după experiențele făcute sau dovedit ca o apă medicinală prea eficace și plăcută, mai ales: la conturbări de mistuire, maladiile stomacului, a rinichiilor, a beșicii udului și ale organelor respiratoare etc.

Borviz de primul rang

care prin limpezitatea sa rară și prin conținutul seu mare în acid carbonic natural — de un gust și efect prea plăcut și binefăcător — va îndeplini chiar și pretensiunile cele mai delicate, ca cum nici o altă apă minerală.

DEPOSIT PROPRIU în Brașov: strada Căldărarilor Nr. 68, în Sibiu, Sighișora și în Alba-Julia: la D-I I. B. Misselbacher sen., în Cluj: la Segesváry és társai, în Deva: la Balog Gyula, în Oraștié: la Németh János.

Cu totă stima:

Administrațiunea isvorului „MATILDA.”

JOSEF GYÖRGY,
(comit. Háromszék). Bodok. (Transilvania).

1025,4—100

1.6 SENSATIE 1.6

fac orológele de busunar, Original Goldin remontoir de Genf cu mechanism de precisiune antimagnetic, acuma inventat și în placă de arătător emailată.

Aceste orológe lucrate admirabil de elegant, nu se pot deosebi nici de specialiști, de cele de aur curat. Capacurile foarte frumos ciselate, nu-și perd fazonul și pentru mers regulat se garantéză în scris pe termen de 3 ani.

Prețul unui orológiu 6 fl.

Potrivite lanțuri de Goldin cu carabin de siguranță, fazon sport mărcii sau panteră cu 1 fl. 50 cr. Să dá la fă-care orológiu un toc gratis. Aceste orológe deja sunt introduse la cei mai mulți amployați ai căilor ferate Austro-Ungare. Să pot procura exclusiv prin depoul central:

1—6

Alfred Fischer, Viena I Adlergasse 12.

— Comandele se fac prin ramburse (Nachnahme). —